

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.1.1.2025

Pan
Adam Rudawski
Wojewoda Zachodniopomorski
Zachodniopomorski Urząd
Wojewódzki w Szczecinie
Wały Chrobrego 4
70-502 Szczecin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/001 Wykonanie budżetu państwa w 2024 r. w części 85/32 - województwo
zachodniopomorskie

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie
ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin
tel. 48918313900, lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie ¹ Wały Chrobrego 4, 70-502 Szczecin
Kierownik jednostki kontrolowanej	Adam Rudawski, Wojewoda Zachodniopomorski ² od 20 grudnia 2023 r. Anna Kołek, Dyrektor Generalny Urzędu ³ od 21 grudnia 2023 r.
Okres objęty kontrolą	Rok 2024 oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z planowaniem i wykonaniem ustawy budżetowej na rok 2024. W przypadku konieczności porównania niektórych danych z danymi za lata 2021-2023 okres kontroli obejmuje również te lata.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Artykuł 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontrolerzy	1. Jarosław Staniszewski, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LSZ/183/2024 z 13 grudnia 2024 r. 2. Adam Borowski, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr LSZ/184/2024 z 13 grudnia 2024 r. 3. Aleksandra Młynek, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/30/2025 z 15 stycznia 2025 r. (akta kontroli str. 1-6, 14, 15)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2024, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 85/32 – województwo zachodniopomorskie ⁵ oraz ocena wykonania planów finansowych jednostek finansowanych w ramach tej części budżetu państwa.
--------------	--

Ocenie podlegały w szczególności:

- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz wybranych sprawozdań za IV kwartał 2024 r. w zakresie operacji finansowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości ich sporządzania,
- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust.1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁶, w tym:
 - a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,
 - b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 85/32.

¹ Dalej: Urząd lub ZUW.

² Dalej: Wojewoda.

³ Dalej: Dyrektor ZUW lub Dyrektor Generalna.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

⁵ Dalej: część 85/32.

⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 1530 ze zm.; dalej: ufp.

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

- Zakres kontroli
- Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:
- analizy porównawczej zrealizowanych dochodów budżetowych z planem i wykonaniem roku ubiegłego,
 - analizy realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
 - kontroli prawidłowości wprowadzonych zmian w planie finansowym dysponenta w wyniku zwiększeń dokonanych środkami z rezerw celowych,
 - kontroli prawidłowości dokonanych blokad,
 - kontroli przestrzegania ustalonych dla części 85/32 limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia,
 - kontroli wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,
 - szczegółowej analizy wybranej próby wydatków bieżących i inwestycyjnych dysponenta III stopnia,
 - szczegółowej analizy wydatków ponoszonych na działania promocyjne i reklamowe oraz usługi doradcze i eksperckie,
 - kontroli prawidłowości udzielania i realizacji wybranych zamówień publicznych,
 - analizy wybranej próby przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji,
 - analizy stanu zobowiązań,
 - analizy prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,
 - analizy stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań,
 - analizy stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez podległe jednostki finansowane w ramach części 85/32.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.*

Do oceny wykonania budżetu państwa w części 85/32 wykorzystano również wyniki kontroli wykonania planu finansowego na 2024 r. Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie⁷ i wykorzystania dotacji przez Centrum Usług Społecznych w Koszalinie⁸ oraz Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogardzie⁹.

III. Ocena ogólna¹⁰ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2024 r. w części 85/32 – województwo zachodniopomorskie.
Uzasadnienie oceny ogólnej	Zrealizowane dochody w części 85/32 w kwocie 190 557,7 tys. zł, były o 58 980,7 tys. zł (o 44,8%) wyższe od przyjętych w ustawie budżetowej na rok

⁷ Dalej: WIOŚ.

⁸ Dalej: CUS.

⁹ Dalej: OPS.

¹⁰ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2024 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

2024¹¹ oraz o 40 477,2 tys. zł (o 27%) wyższe od wykonanych w 2023 r. Wydatki budżetu państwa w tej części budżetowej zostały zrealizowane w 2024 r. w wysokości 2 453 689,7 tys. zł (na poziomie 97,0% planu po zmianach¹²). W porównaniu do ubiegłego roku, wydatki w 2024 r. były wyższe o 464 576,9 tys. zł (o 23,4%)¹³. Kontrola wydatków zrealizowanych w kwocie 163 611,2 tys. zł (6,7%) budżetu państwa oraz wydatków budżetu środków europejskich¹⁴ w ramach części 85/32 wykazała, że zostały poniesione zgodnie z założeniami ustawy budżetowej na 2024 r. i służyły realizacji zadań Wojewody. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych, a uzyskane efekty rzeczowe służyły realizacji zadań.

Środki z sześciu badanych rezerw celowych (na łączną kwotę 53 356,2 tys. zł) wydatkowano zgodnie z przeznaczeniem. Wydatki na wybrane dotacje (8,3% ogółu¹⁵) były przekazywane w terminach i kwotach umożliwiającym osiągnięcie przez dotowanych zakładanych celów. Beneficjenci przedkładali Wojewodzie terminowo rozliczenia z ich wykorzystania.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała sprawozdania za 2024 r., tj.: budżetowe, o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z), a także o zatrudnieniu i wynagrodzeniach. Sprawozdania sporządzono terminowo, zgodnie z ewidencją księgową (jednostkowe ZUW¹⁶) lub na podstawie sprawozdań jednostkowych (sprawozdania łączne sporządzone przez dysponenta części 85/32). Przyjęte mechanizmy kontroli zapewniły prawidłowość zbadanych sprawozdań.

Ujawnione w toku kontroli NIK nieprawidłowości¹⁷ nie miały istotnego wpływu na realizację budżetu w części 85/32 w 2024 r.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej¹⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2024 r., kontrola dochodów budżetowych została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych dysponenta części 85/32 i ZUW (dysponent III stopnia) z wynikami roku ubiegłego.

¹¹ Ustawa budżetowa na rok 2024 z dnia 18 stycznia 2024 r. (Dz. U. poz. 122, ze zm.); dalej: ustawa budżetowa na rok 2024.

¹² W kwocie o 76 413,9 tys. zł niższej od ujętej w planie po zmianach.

¹³ W 2023 r. wydatki wyniosły 1 989 112,8 tys. zł.

¹⁴ Dalej: BŚE.

¹⁵ 154 223,2 tys. zł.

¹⁶ Dysponent III stopnia.

¹⁷ Nieprawidłowości dotyczące wydatków polegały m.in. na: nieprawidłowym ustaleniu średniej miesięcznej kwoty dotacji dla województwa, wykorzystywanej do wyliczenia kwoty dotacji dla powiatów na mieszkańców przyjętych lub skierowanych do domów pomocy społecznej; podjęciu z opóźnieniem decyzji w sprawie blokowania planowanych wydatków budżetowych na kwotę 2 876,4 tys. zł oraz korekty jednej decyzji zwiększającej budżet środków krajowych w części 85/32, a także przyjęciu i rozliczeniu sprawozdań wykorzystania dotacji przeznaczonej na wypłatę bonu energetycznego za rok 2024 (i ich korekt) z 39 gmin, podpisanych przez nieuprawnione osoby.

¹⁸ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

W 2024 r. zrealizowane w części 85/32 dochody wyniosły 190 557,7 tys. zł i były wyższe o 44,8% od kwoty ujętej w ustawie budżetowej na rok 2024. Było to wynikiem: wzrostu wpływów za użytkowanie wieczyste nieruchomości¹⁹; wyższych wpłat od dłużników alimentacyjnych; wzrostu opłat paszportowych lub za wydanie kart pobytu, a także wzrostu cen wykonywanych usług przez Inspekcję Sanitarną. Dochody budżetowe uzyskano głównie z: opłat za gospodarowanie nieruchomościami Skarbu Państwa; należności wyegzekwowanych od dłużników alimentacyjnych; opłat za czynności weterynaryjne oraz opłat paszportowych. W odniesieniu do 2023 r. dochody wzrosły o 27,0%.

(akta kontroli str. 183-192, 267-268, 281-284, 305, 952-967 pliki 44, 71, 82, 99)

Dochody zrealizowane przez ZUW (dysponenta III stopnia) wyniosły łącznie 17 329,2 tys. zł i były wyższe o 29,6% od kwoty ujętej w ustawie budżetowej na rok 2024. Głównym ich źródłem były wpływy z opłat paszportowych oraz pozostałych opłat konsularnych²⁰. Porównanie dochodów zrealizowanych przez ZUW w 2024 r. do kwot ujętych w ustawie budżetowej oraz wykonania za rok poprzedni wykazało, że wyższe wpływy uzyskano m.in.: w dziale 710 – Działalność usługowa (o 1 283,9 tys. zł, tj. o 124,4%, które były jednocześnie wyższe od zrealizowanych w 2023 r. o 1 220,9 tys. zł, tj. o 111,5%)²¹, a także w dziale 851 – Ochrona zdrowia²². W rocznym sprawozdaniu Rb-27 dysponenta części 85/32 za 2024 r. nie wykazano ujemnych dochodów.

(akta kontroli str. 85-87, 92-94, 183-192, 952-967 pliki 56, 63, 90, 151)

Dyrektor Generalna wyjaśniła, że zrealizowanie wyższych dochodów wynikało m.in. z: uregulowania czterech należności²³ nałożonych w 2024 r. na jeden podmiot (na łączną kwotę 1 250,0 tys. zł), a także dokonywanych wpłat (od 26 marca 2024 r.) za wpis do rejestru osób wykonujących zawody medyczne na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 sierpnia 2023 r. o niektórych zawodach medycznych²⁴.

(akta kontroli str. 334-335, 337)

Należności pozostałe do zapłaty w części 85/32 na koniec 2024 r. wzrosły o 7%, w porównaniu do 2023 r., tj. do kwoty 1 186 228,8 tys. zł, w tym zaległości netto do kwoty 1 183 496,5 tys. zł²⁵ (również o 7%). Dotyczyły one głównie świadczeń w ramach funduszu alimentacyjnego; opłat z tytułu wieczystego użytkowania, dzierżawy oraz najmu nieruchomości Skarbu Państwa; grzywien i innych kar pieniężnych dotyczących wykonania obowiązków wynikających z decyzji administracyjnych²⁶. Należności, w tym zaległości, zmniejszyły się w niektórych

¹⁹ W związku z dokonaną aktualizacją opłat za udostępnione nieruchomości lub zbycia nieruchomości, a także urealnienia stawek czynszu dzierżawnego i najmu.

²⁰ Dział 750 – Administracja publiczna, rozdział 75011 – Urzędy Wojewódzkie, § 0930 (dochody te wyniosły 8 714,7 tys. zł, co stanowiło 50,3% łącznej kwoty zrealizowanych dochodów).

²¹ Głównie w rozdziałach: 71015 – Nadzór budowlany w § 069 – Wpływy z różnych opłat (kwota zrealizowanych dochodów była wyższa o 1 037,8 tys. zł, tj. o 152,5%, które były jednocześnie wyższe od zrealizowanych w 2023 r. o 1 219,7 tys. zł, tj. o 105,7%); 71095 – Pozostała działalność w § 069 – Wpływy z różnych opłat (kwota zrealizowanych dochodów była wyższa o 557,3 tys. zł, tj. o 106,2%, które były jednocześnie wyższe od zrealizowanych w 2023 r. o 1 062,0 tys. zł, tj. o 37,0%).

²² W rozdziale 85157 - Staże i specjalizacje medyczne, § 0940 - Wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych (kwota zrealizowanych dochodów niższa od kwot osiągniętych w 2022 r. o 97,2%, tj. o 583,0 tys. zł, przy czym nie prognozowano dochodów w 2023 r.).

²³ Z tytułu opłat legalizacyjnych lub kar nałożonych przez organy nadzoru budowlanego.

²⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 1972, ze zm.

²⁵ Z kwot odpowiednio: 1 110 897,1 tys. zł i 1 107 812,5 tys. zł.

²⁶ W tym kar budowlanych.

działach klasyfikacji budżetowej, m.in. w dziale 710 – Działalność usługowa²⁷ oraz dziale 750 – Administracja publiczna²⁸.

(akta kontroli str. 952-967 pliki 44, 71, 82, 99, 1668-1672)

Wojewoda wyjaśnił m.in., że wzrost należności związany był z pogarszającą się kondycją finansową przedsiębiorców, a także terminami prowadzenia egzekucji komorniczych przez urzędy skarbowe. Ponadto wyjaśnił, że niższe należności oraz zaległości wynikały ze skutecznej egzekucji, dobrowolnych spłat dłużników (w tym spłaty decyzji ratalnych), a także z odpisania przedawnionych należności z tytułu wydalenia obcokrajowców z terenu RP.

(akta kontroli str. 268-269, 284)

Należności pozostałe do zapłaty ZUW (dysponent III stopnia) na koniec 2024 r. wyniosły 5 064,6 tys. zł (w tym zaległości netto 4 293,7 tys. zł) i dotyczyły głównie wpływów z pozostałych odsetek²⁹ (stanowiły one 35,6% należności pozostałych do zapłaty oraz 42,0% zaległości netto); wpływów z grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych³⁰ (głównie z tytułu grzywien w celu przymuszenia do wykonania obowiązku szczepienia dzieci); wpłat środków pozostałych po likwidacji przedsiębiorstw³¹ (głównie z tytułu należności przejętych przez Wojewodę w 2017 r. - Fundusz Skarbu Państwa w likwidacji) oraz wpływów z działalności nadzoru budowlanego i opłat różnych³².

(akta kontroli str. 95-96, 952-967 pliki 56, 63, 90, 151)

W 2024 r. pracownicy ZUW przeprowadzili trzy kontrole zewnętrzne, obejmujące m.in. wykonanie dochodów budżetowych i prowadzoną windykację należności. W kontroli Kuratorium Oświaty w Szczecinie stwierdzono przypadek odprowadzenia dochodów Skarbu Państwa jeden dzień po terminie. W kontroli Prezydenta Miasta Szczecin stwierdzono nieprzestrzeganie wewnętrznej procedury w zakresie windykacji należności Skarbu Państwa i terminowego podejmowania czynności. W odpowiedzi na sformułowane zalecenie, Prezydent Miasta Szczecin poinformował m.in. o podjętych pracach nad nową procedurą windykacyjną. W kontroli Starosty Powiatu Białogardzkiego³³ nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 466-467)

Wojewoda wyjaśnił m.in., że w celu zwiększenia skuteczności prawidłowego i terminowego pobierania dochodów oraz odzyskiwania należności prowadzone były m.in. działania polegające na: bieżącym monitoringu stanu rozrachunków z tytułu dochodów budżetowych w celu niedopuszczenia do ich przedawnienia (m.in. wysyłanie pism do organów egzekucyjnych z zapytaniami o aktualny stan postępowań); prowadzeniu tzw. egzekucji miękkiej (wykonywanie telefonów do zobowiązanych w celu nakłaniania ich do dobrowolnej zapłaty należności); wysyłaniu upomnień i wezwań do zapłaty; kierowaniu spraw do urzędów skarbowych oraz na drogę postępowania sądowego według właściwości.

(akta kontroli str. 269)

²⁷ Zmniejszenie należności i zaległości z tytułu grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych o odpowiednio: 527,7 tys. zł i 191,1 tys. zł, tj. o 14,8% i 7,3%.

²⁸ W rozdziale 75011 – Urzędy wojewódzkie (o 373,9 tys. zł, tj. o 14,4%), w § 097 – Wpływy z różnych dochodów, zmniejszenie zarówno należności, jak i zaległości o: 216 tys. zł, tj. o 41,9%.

²⁹ Dział 750, rozdział 75087, § 0920.

³⁰ Dział 851, rozdział 85195, § 0570.

³¹ Dział 750, rozdział 75087, § 0810.

³² Dział 710, rozdział 71015, § 0690.

³³ Kontrola dotycząca prawidłowości realizacji zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w obszarze gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa.

Wnioski sformułowane w kontroli wykonania budżetu państwa w 2023 r., w części 85/32³⁴, dotyczące dalszego intensyfikowania działań windykacyjnych wobec dłużników, a także kontynuowania działań w celu spisania z ewidencji księgowej należności przedawnionych, zostały zrealizowane. W ramach sprawowanego nadzoru w obszarze gospodarowania nieruchomościami, m.in. w wyniku przeprowadzanych analiz obejmowano czynnościami kontrolnymi jednostki o najwyższym poziomie należności. W pozostałych przypadkach poszukiwano majątku dłużników, występowano o podjęcie postępowań spadkowych w przypadku śmierci dłużnika, doprowadzano do przerwania biegu przedawnienia lub wzywano zobowiązanych do zapłaty. W wyniku podjętych działań, m.in. odzyskano kwotę 19 960 zł. Dokonano również spisania z ewidencji finansowo – księgowej przedawnionych należności z tytułu wydalenia cudzoziemców z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

(akta kontroli str. 22, 24, 27-28)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności skontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OBSZAR

2. Wydatki

Opis stanu
faktycznego

2.1 Wydatki budżetu państwa

Wydatki budżetu państwa w części 85/32 zrealizowano w wysokości 2 453 689,7 tys. zł, co stanowiło 97,0% planu po zmianach. Plan wydatków zwiększono per saldo o 662 657,6 tys. zł, w tym o środki z rezerw celowych budżetu państwa w kwocie 663 303,8 tys. zł³⁵ (w 2024 r. Wojewoda nie występował o środki z rezerwy ogólnej i planu wydatków nie zwiększano o takie środki).

(akta kontroli str. 193-218, 952-967 pliki 49, 76, 85, 102)

Największe wydatki poniesiono w dziale 855-Rodzina³⁶ (m.in. na świadczenia wychowawcze, rodzinne, z funduszu alimentacyjnego oraz opłacenie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego); 852 - Pomoc społeczna³⁷ (m.in. na: bieżącą działalność domów pomocy społecznej³⁸ i ośrodków pomocy społecznej lub ośrodków wsparcia; wypłatę zasiłków okresowych i stałych oraz pomoc państwa w zakresie dożywiania, składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej); 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa³⁹ (m.in. na: statutowe zadania Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej oraz Komend Powiatowych i Miejskich Państwowej Straży Pożarnej oraz wydatki związane z zarządzaniem kryzysowym); 010 - Rolnictwo i łowiectwo⁴⁰ (m.in. na: zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej przez producentów rolnych oraz pokrycie kosztów postępowania w sprawie jego zwrotu, poniesionych w tym zakresie przez gminy województwa zachodniopomorskiego w 2024 r.; na ustawowe

³⁴ Wykonanie budżetu państwa w 2023 r. w części 85/32 – województwo zachodniopomorskie. Wystąpienie pokontrolne LSZ.410.1.1.2024 z 15 kwietnia 2024 r., dalej: P/24/001.

³⁵ Z czego środki w wysokości 20 187,7 tys. zł zostały zablokowane.

³⁶ 749 527,6 tys. zł (30,5% ogółu wydatków).

³⁷ 351 269,0 tys. zł (14,3%).

³⁸ Dalej: DPS.

³⁹ 278 916,9 tys. zł (11,4%).

⁴⁰ 270 262,5 tys. zł (11,0%).

zadania realizowane przez Inspekcję Weterynaryjną oraz na utrzymanie i bieżącą działalność Wojewódzkiego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno – Spożywczych i Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa) oraz 851 - Ochrona zdrowia⁴¹ (m.in. na: zadania statutowe inspekcji sanitarnej; działalność dyspozytorni medycznej, a także uzupełnienie dotacji na finansowanie staży podyplomowych lekarzy i lekarzy dentystów).

(akta kontroli str. 193-218, 306-307, 952-967 pliki 49, 76, 85, 102)

W porównaniu do 2023 r., wykonane wydatki były wyższe o 464 576,9 tys. zł (o 23,4%). Znaczący wzrost wydatków nastąpił w grupach ekonomicznych: dotacje i subwencje (o 26,0%⁴²); wydatki bieżące (o 22,0%)⁴³ oraz świadczenia na rzecz osób fizycznych (o 88,8%)⁴⁴. Najwyższe zwiększenia dotyczyły rozdziałów: 01022⁴⁵ (m.in. z uwagi na większą liczbę odstrzałów dzików realizowanych przez Koła Łowieckie oraz wypłatę odszkodowań z tytułu likwidacji ognisk chorób zakaźnych zwierząt); 75411⁴⁶ (głównie z uwagi na wzrost wynagrodzeń; zwiększenie o 17 osób liczby etatów w ramach "Programu modernizacji Policji, SG, PSP i SOP w latach 2022-2025", a także realizację zadań inwestycyjnych⁴⁷); 80104⁴⁸, 80103⁴⁹ i 80106⁵⁰ (głównie ze względu na wzrost o 147% kwoty rocznej dotacji na każdego ucznia); 85132⁵¹ (m.in. z powodu zakupu licencji Microsoft Office dla inspekcji sanitarnej; wzrostu wynagrodzeń pracowników wykonujących zawód medyczny zatrudnionych w wojewódzkiej i powiatowych stacjach sanitarno-epidemiologicznych); 85215⁵² (z uwagi na realizację nowego zadania dotyczącego wypłat bonu energetycznego); 85295⁵³ (m.in. na wypłatę dodatków osłonowych, wypłatę dodatku motywacyjnego dla pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, dofinansowanie utrzymania przez gminy i powiaty systemów teleinformatycznych wspomagających realizację zadań w obszarze pomocy społecznej, a także większą liczbę gmin realizujących zadania dotyczące tworzenia Klubów Seniora+ i Dziennych Domów Senior+); 85216⁵⁴ (głównie z uwagi na zmianę wysokości maksymalnego zasiłku stałego dla osoby samotnie gospodarującej, a także wzrost liczby osób

⁴¹ 218 441,6 tys. zł (14,3%).

⁴² Z kwoty 1 484 548,8 tys. zł do 1 870 715,7 tys. zł, co oznacza wzrost o 386 166,9 tys. zł.

⁴³ Z kwoty 423 934,0 tys. zł do 517 217,8 tys. zł, co oznacza wzrost o 93 283,8 tys. zł.

⁴⁴ Wzrost o 480,5 tys. zł.

⁴⁵ Zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego - w 2024 r. zrealizowano wydatki w kwocie 43 028,0 tys. zł, tj. o 21 366,8 tys. zł (o 98,6%) wyższej od wydatków poniesionych w 2023 r. (21 661,2 tys. zł).

⁴⁶ Komendy powiatowe Państwowej Straży Pożarnej - w 2024 r. zrealizowano wydatki w kwocie 249 669,0 tys. zł, tj. o 50 932,8 tys. zł (o 25,6%) wyższej od wydatków poniesionych w 2023 r. (198 736,2 tys. zł).

⁴⁷ „Budowa JRG w Międzyzdrojach” oraz „Budowa JRG nr 4 w Szczecinie”.

⁴⁸ Przedszkola - w 2024 r. zrealizowano wydatki w kwocie 133 826,3 tys. zł, tj. o 76 415,0 tys. zł (o 133,1%) wyższej od wydatków poniesionych w 2023 r. (57 411,3 tys. zł)

⁴⁹ Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych - w 2024 r. zrealizowano wydatki w kwocie 15 481,6 tys. zł, tj. o 9 563,7 tys. zł (o 161,6%) wyższej od wydatków poniesionych w 2023 r. (5 917,9 tys. zł).

⁵⁰ Inne formy wychowania przedszkolnego - w 2024 r. zrealizowano wydatki w kwocie 2 464,7 tys. zł, tj. o 1 492,7 tys. zł (o 153,6%) wyższej od wydatków poniesionych w 2023 r. (971,9 tys. zł).

⁵¹ Inspekcja Sanitarna - w 2024 r. zrealizowano wydatki w kwocie 168 059,9 tys. zł, tj. o 30 369,6 tys. zł (o 22,1%) wyższej od wydatków poniesionych w 2023 r. (137 690,3 tys. zł).

⁵² Ubezpieczenia emerytalne i rentowe - w 2024 r. zrealizowano wydatki w kwocie 28 910,5 tys. zł, w 2023 r. nie realizowano wydatków w tym rozdziale.

⁵³ Pozostała działalność - w 2024 r. zrealizowano wydatki w kwocie 28 207,8 tys. zł, tj. o 24 576,8 tys. zł (o 676,9%) wyższej od wydatków poniesionych w 2023 r. (3 631,0 tys. zł).

⁵⁴ Zasiłki stałe - w 2024 r. zrealizowano wydatki w kwocie 63 776,5 tys. zł, tj. o 16 179,6 tys. zł (o 34,0%) wyższej od wydatków poniesionych w 2023 r. (47 596,9 tys. zł).

uprawnionych do pobierania zasiłku stałego); 85219⁵⁵ (m.in. na wypłatę dodatku motywacyjnego dla pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej); 85502⁵⁶ (m.in. z powodu corocznej waloryzacji świadczenia pielęgnacyjnego oraz wzrostu liczby świadczeniobiorców); 85516⁵⁷ i 85510⁵⁸ (m.in. z uwagi na realizację nowego zadania dotyczącego wypłaty dodatku motywacyjnego dla pracowników zatrudnionych w samorządowych instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, a także większą liczbę sfinansowanych zadań).

(akta kontroli str. 193-218, 219, 221, 222-224, 269-273, 288-303, 306-307)

Niższe wydatki poniesiono w grupie ekonomicznej wydatków majątkowych, co wynikało głównie z mniejszych potrzeb w zakresie realizacji tych wydatków (m.in. z uwagi na mniejszą liczbę realizowanych zadań inwestycyjnych przez Komendę Wojewódzką lub Komendy Powiatowe Państwowej Straży Pożarnej, a także rezygnacje lub niepełne wykorzystanie środków przez Ostatecznych Odbiorców Wsparcia w ramach Programu Aktywny Maluch).

(akta kontroli str. 193-218, 219, 221, 222-224, 269-273, 288-303, 306-307)

Planowane w 2024 r. wydatki ZUW zwiększono w trakcie roku z 129 939,0 tys. zł do 137 845,1 tys. zł. Ich realizacja wyniosła 134 920,5 tys. zł, co stanowiło 97,9% planu po zmianach. W porównaniu do roku ubiegłego były one wyższe o 13 239,9 tys. zł (o 10,9%). Związane to było głównie ze zwiększeniem: wydatków w 2024 r. na wynagrodzenia pracowników⁵⁹; kosztów utrzymania Urzędu (głównie opłat za media); minimalnego wynagrodzenia bezpośrednio przekładającego się na wzrost kosztów usług świadczonych przez wykonawców zewnętrznych. Dokonano również zakupu dwóch samochodów służbowych, finansowanych ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska.

(akta kontroli str. 98-109, 110-115, 271-272, 298-299, 952-967 pliki 58, 66, 94, 176)

Plan wydatków budżetu środków krajowych w części 85/32 w 2024 r. został zwiększony środkami z rezerw celowych na łączną kwotę 663 303,8 tys. zł⁶⁰. Z kwoty tej w 2024 r. wydatkowano 609 533 tys. zł, tj. 91,9%. Najwyższe niewykorzystanie środków (53 770,9 tys. zł) wystąpiło w pozycjach rezerw: 10⁶¹ – 14 047,2 tys. zł, 35⁶² – 10 007,6 tys. zł, 16⁶³ – 7 023,6 tys. zł, poz. 12⁶⁴ –

⁵⁵ Ośrodki pomocy społecznej - w 2024 r. zrealizowano wydatki w kwocie 48 534,0 tys. zł, tj. o 15 985,8 tys. zł (o 49,1%) wyższej od wydatków poniesionych w 2023 r. (32 548,2 tys. zł).

⁵⁶ Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego - w 2024 r. zrealizowano wydatki w kwocie 706 839,3 tys. zł, tj. o 85 367,6 tys. zł (o 13,7%) wyższej od wydatków poniesionych w 2023 r. (621 471,7 tys. zł).

⁵⁷ System opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 - w 2024 r. wydatki w kwocie 8 012,3 tys. zł, tj. o 7 933,1 tys. zł (o 10 016,5%) wyższej od wydatków poniesionych w 2023 r. (79,2 tys. zł).

⁵⁸ Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych - zrealizowano w 2024 r. wydatki w kwocie 4 700,2 tys. zł, tj. o 4 210,6 tys. zł (o 860,0%) wyższej od wydatków poniesionych w 2023 r. (489,6 tys. zł).

⁵⁹ Wzrost wynagrodzeń wynikający z ustawy budżetowej na 2024 rok.

⁶⁰ Kwota po uwzględnieniu korekt.

⁶¹ Środki na sfinansowanie wypłat bonu energetycznego oraz kosztów obsługi tego zadania realizowanego przez gminy w wysokości 3% łącznej kwoty dotacji wypłaconych w gminie.

⁶² Środki na uzupełnienie środków na realizację świadczenia pielęgnacyjnego, o którym mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, w związku z coroczną waloryzacją wysokości ww. świadczenia od 1 stycznia.

⁶³ Środki na dofinansowanie rządowego programu „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na lata 2024-2027” oraz dodatków motywacyjnych dla pracowników żłobków, klubów dziecięcych albo dziennych opiekunów zatrudnionych przez samorząd.

⁶⁴ Środki: na sfinansowanie ustawowych zadań realizowanych przez Inspekcję Weterynaryjną, w tym na wydatki bieżące pozapłacowe i remontowe i na wypłatę wynagrodzeń dla lekarzy wyznaczonych

4 326,7 tys. zł, 26⁶⁵ – 3 953,4 tys. zł. Niewykorzystanie środków było spowodowane w szczególności: wypłatą mniejszej liczby bonów energetycznych niż planowano oraz wypłatą bonów energetycznych w kwotach niższych od maksymalnej kwoty przysługującej na gospodarstwo domowe, z uwagi na kryterium dochodowe (poz. 10); mniejszą niż zaplanowano liczbą świadczeń pielęgnacyjnych, z uwagi na uzyskanie przez osoby z niepełnosprawnościami świadczenia wspierającego (poz. 35); absencją pracowników (poz. 16); oszczędnościami w wyniku przeprowadzonych zamówień publicznych oraz wykonaniem mniejszej niż planowano liczby badań monitoringowych (poz. 12); mniejszą niż planowano liczbą złożonych wniosków o przyznanie stypendium szkolnego, zmniejszeniem liczby uczniów uprawnionych do objęcia pomocą (przekroczenie kryterium dochodowego), przedkładaniem przez rodziców i uczniów dowodów zakupu podręczników i materiałów edukacyjnych na niższą kwotę niż dopuszczalny limit pomocy określony w rozporządzeniu, niezłożeniem wniosków o dofinansowanie przez rodziców uprawnionych uczniów, rezygnacją z programu w związku z otrzymaniem pomocy z innych źródeł (poz. 26).

(akta kontroli str. 968-978)

Szczegółowym badaniem objęto 12 decyzji zwiększających plan wydatków budżetu środków krajowych w części 85/32 środkami z sześciu pozycji rezerw celowych (10⁶⁶, 16⁶⁷, 47⁶⁸, 51⁶⁹, 59⁷⁰, 74⁷¹), dobranych w sposób celowy na łączną kwotę 68 732,6 tys. zł⁷² (tj. 10,4% łącznej kwoty planu rezerw celowych po zmianach). Z kwoty tej w 2024 r. wydatkowano 53 356,2 tys. zł, tj. 77,6%. Przyczyny niewykorzystania środków z rezerwy celowej poz. 10 (14 047,2 tys. zł) wskazano powyżej. Niższe od zakładanego wykorzystanie środków z rezerw celowych z poz. 74, 59 i 47 spowodowane było odpowiednio: rozpoczęciem stażu w 2024 r. przez mniejszą liczbę stażystów niż oszacowano oraz wcześniejszym

na podstawie art. 16 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz.U. z 2024 r. poz. 12); na wydatki związane ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt (m.in. na zakup leków, wykonywanie badań monitoringowych pozostałości chemicznych i biologicznych w produktach pochodzenia zwierzęcego, wykonywanie badań monitoringowych pozostałości chemicznych, biologicznych, produktów leczniczych i skażeń promieniotwórczych w paszach, wydatki związane z realizacją zadań zleconych przez Komisję Europejską); sfinansowanie wydatków inwestycyjnych służących do realizacji ustawowych zadań Inspekcji Weterynaryjnej.

⁶⁵ Środki: na dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów; środki na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe oraz na sfinansowanie kosztu zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych w przypadku szkół prowadzonych przez osoby prawne inne niż jst lub osoby fizyczne; na zakup podręczników i materiałów edukacyjnych dla uczniów w ramach rządowego programu uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w latach 2023-2025.

⁶⁶ Jedna decyzja – środki na sfinansowanie wypłat bonu energetycznego oraz kosztów obsługi tego zadania realizowanego przez gminy w wysokości 3% łącznej kwoty dotacji wypłaconych w gminie.

⁶⁷ Trzy decyzje – środki na sfinansowanie wypłat bonu energetycznego oraz kosztów obsługi tego zadania realizowanego przez gminy w wysokości 3% łącznej kwoty dotacji wypłaconych w gminie.

⁶⁸ Jedna decyzja – środki na uzupełnienie dotacji dla powiatów na zadania dotyczące gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa w części obsługi administracyjnej.

⁶⁹ Jedna decyzja – środki dla gmin na zwrot części wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego w 2023 r.

⁷⁰ Cztery decyzje – środki dla ZUW na dofinansowanie dwóch zadań, tj. „Zakup dwóch samochodów hybrydowych typu plug-in na potrzeby ZUW” oraz „Instalacja fotowoltaiczna na budynku Urzędu Wojewódzkiego w Koszalinie”; środki dla WIOŚ na realizację dwóch zadań, tj. „Utrzymanie zdolności do zwalczania przestępczości środowiskowej w ramach działań kontrolnych WIOŚ w Szczecinie poprzez zabezpieczenie sprzętowe” oraz „Zarządzanie poprzez działanie w ochronie środowiska”.

⁷¹ Dwie decyzje – środki na uzupełnienie dotacji na finansowanie staży podyplomowych lekarzy i lekarzy dentyistów oraz środki na finansowanie dodatków do wynagrodzeń dla kierowników specjalizacji.

⁷² Kwota po uwzględnieniu korekt.

zakończeniem w 2024 r. stażu przez część stażystów (kwota niewykorzystana to 975,8 tys. zł), niezrealizowaniem przez wykonawcę instalacji fotowoltaicznej na budynku ZUW w Koszalinie (176,7 tys. zł), zrealizowanie w 2024 r. w czterech powiatach mniejszej liczby zadań niż przyjęto do planu na 2024 r. (170,8 tys. zł).
(akta kontroli str. 979-991, 995-997, 1002-1005, 1008-1036)

Dyrektor Wydziału Infrastruktury, Rolnictwa i Rozwoju Regionalnego ZUW⁷³, w piśmie z 26 sierpnia 2024 r.⁷⁴ przekazał Ministrowi Klimatu i Środowiska kwotę zapotrzebowania na środki na wypłatę bonu energetycznego w wysokości 42 669,8 tys. zł. Była ona o 1 998,9 tys. zł wyższa od kwoty 40 670,9 tys. zł wynikającej z wniosków (i ich korekt) złożonych do tego dnia⁷⁵ przez 113 gmin województwa zachodniopomorskiego.

(akta kontroli str. 981-982, 1037-1041, 1177-1179)

Wojewoda wyjaśnił m.in., że: (...) *W oparciu o pismo Ministerstwa Klimatu i Środowiska⁷⁶ z 8 sierpnia 2024 r., zbiorcze zapotrzebowanie na ww. środki, wojewodowie byli zobligowani przekazać do dnia 04 września 2024 r. (...) Zbiorcze zapotrzebowanie wojewody sporządzone zostało wg instrukcji i wzoru otrzymanego z MKiŚ opierającego się na wpisaniu ilości gospodarstw domowych wg głównego źródła ogrzewania z podziałem na liczbę członków danego gospodarstwa domowego, przy założeniu wypłaty w maksymalnej (ustawowej) wysokości świadczenia. Wzór zapotrzebowania zawierał nieedytowalne formuły dot. wysokości wnioskowanych środków, były one automatycznie naliczane po wprowadzeniu ilości wniosków.*

(akta kontroli str. 1386-1387, 1390)

Wniosek do Ministra Finansów⁷⁷ o zwiększenie środków w części 85/32 o kwotę 42 669,8 tys. zł z przeznaczeniem na realizację wypłat bonów energetycznych⁷⁸ skierowano 26 września 2024 r., tj. w terminie określonym w piśmie MKiŚ z 25 września 2024 r.⁷⁹ Decyzję w tej sprawie MF podjął 11 października 2024 r.⁸⁰
(akta kontroli str. 1047-1049, 1387, 1390-1391, 1398-1399)

W 2024 r. do ZUW, poza wnioskami o zwiększenie środków na wypłatę bonów energetycznych, z żadnej gminy nie wpłynęła korespondencja z informacją o braku środków na terminowe wypłaty bonu energetycznego. Samorządy w kontaktach telefonicznych dopytywały się m.in. o termin przekazania środków.

(akta kontroli str. 1170-1173)

W dniach 17 października 2024 r. oraz 4 listopada 2024 r. na wypłatę bonów energetycznych do 113 gmin województwa zachodniopomorskiego przekazano łącznie 39 850,9 tys. zł, a w dniach 6 i 19 listopada 2024 r. kolejne 82,7 tys. zł. Ogółem, ze środków z rezerwy celowej poz. 10 do gmin przekazano 39 933,6 tys. zł. W miesiącach październik, listopad i grudzień 2024 r. znaczna część środków pozostawała nierozdysponowana, uwzględniając kwotę środków zwiększających budżet Wojewody o 42 669,8 tys. zł na realizację wypłat bonu

⁷³ Dalej: Wydział IRiRR.

⁷⁴ Znak: IR-2.3146.11.4.2024.KS.

⁷⁵ W przypadku pięciu gmin (Miasto Szczecin, Miasto Koszalin, Brzeźno, Dębno, Grzmiąca) wnioskowane kwoty dotacji na wypłatę bonów energetycznych były niższe niż w przypadku przyjęcia maksymalnej wartości bonu dla każdego z gospodarstw domowych objętych wnioskiem.

⁷⁶ Dalej: MKiŚ.

⁷⁷ Dalej: MF.

⁷⁸ Znak: 85/32.4143.1.425.2024.WMF.

⁷⁹ Znak: IDB-WKB.3113.2.2024.NS.2.

⁸⁰ Znak: MF/FG4.4143.3.149.2024.MF.3719.

energetycznego, środki przekazane do gmin oraz dokonywane zmiany w planie wydatków w części 85/32. Według stanu na dzień: 11 października 2024 r. – 2 293,3 tys. zł; 4 listopada 2024 r. – 2 818,8 tys. zł; 15 listopada 2024 r. – 2 876,4 tys. zł. Decyzję w sprawie blokowania planowanych wydatków budżetowych, obejmującą m.in. kwotę 2 876,4 tys. zł Wojewoda podjął 16 grudnia 2024 r. (co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 1050-1053, 1057-1065, 1092, 1112-1113, 1116-1117, 1145-1149)

Wnioskami z 5 grudnia 2024 r.⁸¹, 13 grudnia 2024 r.⁸², 20 grudnia 2024 r.⁸³, wystąpiono do MF o zwiększenie wydatków w części 85/32, o łączną kwotę 32,8 tys. zł z rezerwy celowej poz. 16, z przeznaczeniem na pokrycie zobowiązań wymagalnych z tytułu finansowania wypłat bonu energetycznego oraz kosztów obsługi tego zadania realizowanego przez cztery gminy. Decyzje w tych sprawach MF podjął w dniach 24 i 27 grudnia 2024 r.⁸⁴

(akta kontroli str. 1119-1144)

Wojewoda wyjaśnił, że: *w dniach 28 listopada, 2 grudnia, 11 grudnia oraz 19 grudnia 2024 r. cztery gminy (odpowiednio: Kobyłanka, Biesiekierz, Warnice i Ustronie Morskie) złożyły do wojewody wnioski o pokrycie zobowiązań na realizację zadania dot. wypłaty bonu energetycznego. W dniu 3 grudnia 2024 r. uzyskano z Ministerstwa Finansów informację o braku możliwości sfinansowania zobowiązań ze środków pozostających jako nierozdysponowane. W związku z powyższym Wojewoda wystąpił z wnioskami do MF o zwiększenie środków z rezerwy cel. poz. 16 Zobowiązania wymagalne Skarbu Państwa na pokrycie zobowiązań i przekazanie dotacji celowych na wypłatę przez ww. gminy bonu energetycznego.*

(akta kontroli str. 1388, 1391-1392, 1400)

Łączna kwota środków jaką w 2024 r. przekazano do 113 gmin województwa zachodniopomorskiego na realizację wypłat bonu energetycznego oraz kosztów obsługi tego zadania przez gminy wyniosła 39 826,1 tys. zł, z której gminy wykorzystały 28 652 tys. zł, w tym 27 829,8 tys. zł na wypłatę bonów energetycznych, a 822,2 tys. zł na pokrycie kosztów obsługi realizacji zadania. Z pozostałych środków, tj. 11 174,1 tys. zł, kwotę 10 915,7 tys. zł gminy zwróciły do dnia 31 stycznia 2025 r., natomiast kwotę 258,4 tys. zł cztery gminy zwróciły w okresie od 13 do 26 lutego 2024 r. W dwóch przypadkach gminy dokonując nieterminowego zwrotu niewykorzystanych środków dotacji celowej w wysokości 141,1 tys. zł (13 lutego) oraz 112,5 tys. zł (17 lutego) dokonały wpłaty należnych z tego tytułu odsetek w kwotach: 0,7 tys. zł oraz 0,8 tys. zł. W kolejnych dwóch przypadkach odsetki nie zostały naliczone i pobrane – w jednym obliczona kwota odsetek była niższa od minimalnej kwoty stanowiącej podstawę do ich dochodzenia, w drugim zwrot niewykorzystanej dotacji nastąpił w dniu stwierdzenia nieprawidłowego naliczenia i pobrania w nadmiernej wysokości dotacji.

(akta kontroli str. 1160-1169, 1174-1185)

Sprawozdania z wykorzystania dotacji przeznaczonej na wypłatę bonu energetycznego za rok 2024 gminy złożyły w terminie, tj. do 31 stycznia 2025 r., a korekty do 26 lutego 2025 r. W 39 przypadkach sprawozdania (i ich korekty) podpisane zostały przez nieuprawnione osoby, tj. kierownika ośrodka pomocy

⁸¹ Znak: 85/32.4143.1.498.WFM-A.

⁸² Znak: 85/32.4143.1.509.WFM-A.

⁸³ Znak: 85/32.4143.1.513.WFM-A.

⁸⁴ Znak: MF/FG4.4143.3.199.2024.MF.5652; MF/FG4.4143.3.203.2024.MF.5733; MF/FG4.4143.3.211.2024.MF.5829.

społecznej/centrum usług społecznych lub jego zastępcę bądź przez innego pracownika ośrodka pomocy społecznej (co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 1183-1381)

Pismem z 27 lutego 2025 r.⁸⁵ Dyrektor Wydziału IRiRR, działając z upoważnienia Wojewody, przekazała do MKiŚ zbiorcze rozliczenie dotacji celowej na wypłatę bonu energetycznego w województwie zachodniopomorskim za 2024 r. przeznaczonych dla gospodarstw domowych spełniających kryterium dochodowe, w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego. Korektę tego dokumentu przekazano pismem z 5 marca 2025 r.⁸⁶ Z danych przedstawionych w rozliczeniu wynikało m.in., że w 2024 r. bon energetyczny wypłacono dla 73 646 gospodarstw domowych na łączną kwotę 27 829,9 tys. zł, a na koszty gmin związane z wypłatą bonu energetycznego przeznaczono łącznie 822,2 tys. zł (co stanowiło 2,95% kwoty wypłaconych bonów energetycznych).

(akta kontroli str. 1382-1385)

W 2024 r. budżet środków krajowych w części 85/32 został zwiększony m.in. kwotą 500 tys. zł – środki z rezerwy celowej poz. 59⁸⁷ – z przeznaczeniem na realizację zadania „Instalacja fotowoltaiczna na budynku Urzędu Wojewódzkiego w Koszalinie”. Łączna wartość umów jakie zawarto na realizację tego zadania, tj. wykonanie wielobranżowej kompletnej dokumentacji projektowo-kosztorysowej, w tym opracowanie specyfikacji technicznego wykonania i odbioru robót budowlanych, przedmiaru robót, kosztorysu inwestorskiego (29 kwietnia 2024 r.), wykonanie instalacji fotowoltaicznej na dachu budynku ZUW – Delegatura w Koszalinie o mocy do 50 kWp (20 września 2024 r.), pełnienie obowiązków Inspektora Nadzoru Inwestorskiego nad realizacją inwestycji (4 października 2024 r.) wyniosła 176,8 tys. zł. Wniosek o korektę decyzji MF, tj. o zmniejszenie kwoty środków na realizację przedmiotowego zadania o kwotę 323,2 tys. zł, skierowano w dniu 19 grudnia 2024 r. (co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 1012-1019, 1412-1456, 1498-1503)

W okresie objętym kontrolą Wojewoda, korzystając z uprawnienia określonego w art. 177 ufp, wydał 27 zarządzeń w sprawie blokowania planowanych wydatków w budżecie środków krajowych na łączną kwotę 20 187,7 tys. zł, z tego 16 113,5 tys. zł dotyczyło dotacji celowych⁸⁸. Szczegółowym badaniem objęto sześć decyzji o blokowaniu środków⁸⁹, w łącznej kwocie 10 103,7 tys. zł (50,0% ogółu wydatków objętych blokadami). Kwoty zostały wpisane do systemu Trezor⁹⁰. Blokad dokonano na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3, ust. 2 i ust. 3 pkt 2 ufp, z uwagi na nadmiar środków finansowych w stosunku do potrzeb. Komórki organizacyjne ZUW otrzymały informacje o wolnych środkach w terminie do czterech dni przed datą zablokowania środków, z wyjątkiem środków w łącznej

⁸⁵ Znak: IR-2.3146.11.21.2024.KS.

⁸⁶ Znak: IR-2.3146.11.21.2024.KS.

⁸⁷ Decyzja MF nr MF/MG.4143.3.91.2024.MF.796 z 10 kwietnia 2024 r.

⁸⁸ Z tego 16 073,5 tys. zł dla jednostek samorządu terytorialnego (dalej: jst) oraz 40,0 tys. zł dla jednostki spoza jst, sklasyfikowana w rozdziale 85295, paragrafie 2820 z przeznaczeniem na realizację „Programu współpracy Wojewody Zachodniopomorskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2024-2025” w zakresie pomocy społecznej.

⁸⁹ Zarządzenia Wojewody nr: 385/2024 z 19 listopada 2024 r.; 441/2024 i 442/2024 z 16 grudnia 2024 r.; 458/2024 i 459/2024 z 20 grudnia 2024 r. oraz 469/2024 z 27 grudnia 2024 r.

⁹⁰ W jednym przypadku jeden dzień od wydania zarządzenia Wojewody (z uwagi na jego przekazanie następnego dnia rano po podpisaniu), w pozostałych przypadkach w dniu wydania zarządzenia.

kwocie 2 876,4 tys. zł, przyznanych z rezerwy celowej budżetu państwa poz. 10 na sfinansowanie wypłat bonu energetycznego oraz kosztów obsługi tego zadania realizowanego przez gminy w wysokości 3% łącznej kwoty dotacji wypłaconych w gminie. Decyzję o zablokowaniu tej kwoty podjęto 16 grudnia 2024 r., mimo że okoliczności uzasadniające ich dokonanie wystąpiły co najmniej 66 dni wcześniej (co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 17, 338-343; 1050-1053, 1057-1065, 1116-1117, 1145-1149, 1678-1680)

W procedurze nr 10. Blokowanie planowanych wydatków budżetowych⁹¹, nie zostały określone terminy w jakich kierownicy jednostek oraz komórek organizacyjnych ZUW mają przedkładać do Wydziałowi Finansów i Budżetu ZUW⁹² informacje o wolnych środkach w ramach planu wydatków, które nie będą wykorzystane w danym roku budżetowym.

(akta kontroli str. 1752-1753)

Wojewoda, jako dysponent części 85/32, nie otrzymał od Prezesa Rady Ministrów polecenia wpłaty środków finansowych na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19⁹³.

(akta kontroli str. 20)

W 2024 r. w części 85/32 wydatki na dotacje celowe wyniosły 1 868 567,4 tys. zł. Szczegółowym badaniem objęto realizację wydatków na wybrane dotacje budżetu państwa na łączną kwotę 154 223,2 tys. zł⁹⁴, tj. 8,3% ogółu wydatków na dotacje celowe w części 85/32, w tym wykorzystane w kwocie:

- a) 28 652 tys. zł na sfinansowanie wypłat bonu energetycznego oraz kosztów obsługi tego zadania realizowanego przez gminy w wysokości 3% łącznej kwoty dotacji wypłaconych w gminie⁹⁵;
- b) 30 833,9 tys. zł na finansowanie staży podyplomowych lekarzy i lekarzy dentystów⁹⁶;
- c) 13 153,6 tys. zł na finansowanie realizowanych przez powiaty zadań dotyczących gospodarki nieruchomościami Skarbu Państwa⁹⁷;
- d) 10 111,1 tys. zł na sfinansowanie zwrotu dla gmin części wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego w 2023 r.⁹⁸;

⁹¹ Załącznik do zarządzenia Wojewody nr 371/2020 z 28 grudnia 2020 r. w sprawie ustalenia procedur planowania budżetu Wojewody Zachodniopomorskiego, jego realizacji oraz sprawozdania; dalej: procedura planowania.

⁹² Dalej: WFiB.

⁹³ Na podstawie art. 69 ust. 2 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 568 ze zm.).

⁹⁴ W tym na wydatki majątkowe na kwotę 2 862,8 tys. zł.

⁹⁵ Wydatki w dziale 852 – Pomoc społeczna, rozdziale 85215 – Dodatki mieszkaniowe, § 2010 – Dotacja celowa przekazana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminom (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami.

⁹⁶ Wydatki w dziale 851 – Ochrona zdrowia, rozdziale 85157 – Staże i specjalizacje medyczne, § 2210 – Dotacja celowa przekazana z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez samorząd województwa.

⁹⁷ Wydatki w dziale 700 – Gospodarka mieszkaniowa, rozdziale 70005 – Gospodarka gruntami i nieruchomościami, § 2110 – Dotacja celowa przekazana z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiat.

⁹⁸ Wydatki w dziale 758 – Różne rozliczenia, rozdziale 75814 – Różne rozliczenia finansowe, § 2030 – Dotacja celowa przekazana z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin oraz § 6330 – Dotacja celowa przekazana z budżetu państwa na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych własnych gmin.

- e) 59 146,6 tys. zł na finansowanie bieżącej działalności DPS oraz na wypłatę dodatków do wynagrodzeń i dodatków motywacyjnych dla pracowników DPS⁹⁹;
- f) 12 326 tys. zł na finansowanie działalności powiatowych zespołów ds. orzekania o niepełnosprawności¹⁰⁰.

(akta kontroli str. 220, 1533)

Zagadnienia związane z dotacją na sfinansowanie wypłat bonu energetycznego oraz kosztów obsługi tego zadania realizowanego przez gminy w wysokości 3% łącznej kwoty dotacji wypłaconych w gminie opisano w części dotyczącej wykorzystania środków z rezerw celowych. W przypadku pozostałych dotacji dysponent części 85/32 przekazywał je w terminie umożliwiającym realizację poszczególnych zadań. Beneficjenci, w wymaganych terminach, składali sprawozdania z wykorzystania środków oraz dokonywali zwrotu niewykorzystanych środków.

(akta kontroli str. 992-994, 998-1001, 1006-1007, 1028-1031, 1534-1655)

Dotacje zaplanowano w kwotach wynikających z potrzeb dotowanych jednostek, z wyjątkiem dotacji celowej dla powiatów na mieszkańców przyjętych lub skierowanych do DPS przed dniem 1 stycznia 2004 r.¹⁰¹ W budżecie Wojewody na 2024 r. zaplanowano na ten cel 38 381,0 tys. zł (tj. na poziomie ujętym w budżetach Wojewody w latach 2021-2023¹⁰², a także wykonanych wydatków na ten cel w 2023 r.). W wyniku dokonanych zwiększeń¹⁰³, w 2024 r. do 17 powiatów województwa zachodniopomorskiego przekazano kwotę 42 369,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 128, 1695, 1697)

W ZUW średnią miesięczną kwotę dotacji dla województwa (3 706 zł)¹⁰⁴, ustalono poprzez wyliczenie jej na stałym poziomie w ciągu roku, dostosowanym do wielkości zaplanowanych środków. Uzyskano ją w wyniku podzielenia limitu kwoty dotacji ujętej w budżecie Wojewody na 2024 r. (38 381,0 tys. zł), przez liczbę osób objętych dotacją (według stanu na grudzień 2023 r. – 863 osoby), a następnie podzielenie tej kwoty przez 12 miesięcy (co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 128-129, 232-256, 451-457)

Wojewoda wyjaśnił m.in., że: *przy projektowaniu limitów wydatków na finansowanie pomocy społecznej (planu na rok 2024) w pierwszej kolejności wskazane były zadania obligatoryjne, głównie zadania z zakresu administracji rządowej, m.in. prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (ŚDS) oraz środki na finansowanie systemu informatycznego „POMOST”. (...) W 2025 r. średnia miesięczna kwota dotacji wyliczona dla naszego województwa wynosi 3 938,94 zł, zaś w 2024 r. wynosiła*

⁹⁹ Wydatki w dziale 852 – Pomoc społeczna, rozdziale 85202 – Domy pomocy społecznej, § 2130 – Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację bieżących zadań własnych powiatu.

¹⁰⁰ Wydatki w dziale 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, rozdziale 85321 – Zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności, § 2110 – Dotacja celowa przekazana z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiat.

¹⁰¹ Dalej: osoby objęte dotacją.

¹⁰² W latach 2021-2022 środki te zwiększono odpowiednio do kwot: 39 461,2 tys. zł oraz 39 802,7 tys. zł. W 2023 r. nie dokonywano zwiększeń lub zmniejszeń zaplanowanej kwoty. Liczba mieszkańców skierowanych do Dalej: przed 1 stycznia 2004 r. zmniejszyła się z 1 072 w 2021 r. do 863 w 2024 r.

¹⁰³ Zwiększenie o 3 988,5 tys. zł, uwzględniające oszczędności uzyskane w ramach realizacji innych zadań pomocy społecznej.

¹⁰⁴ Dalej: średnia wojewódzka.

3 706,16 zł. Liczba mieszkańców dotowanych ulega systematycznemu zmniejszaniu, na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosiła 863 osoby, zaś na 31 grudnia 2024 r. było to 812 mieszkańców. Jak co roku, cała kwota 38 381,0 tys. zł przewidziana ustawą budżetową jest przekazywana powiatom. Z uwagi na zmniejszającą się z każdym miesiącem liczbę mieszkańców dotowanych oraz z uwagi na fakt, że nie wszystkie DPS-y otrzymują dotację wg średniej wojewódzkiej (lecz wg niższej kwoty, gdy mają wysokie dochody z odpłatności mieszkańców) powstają „oszczędności”. Są one kumulowane i wypłacane dwa razy w roku. W lipcu 2024 r. została wypłacona dotacja z podziału oszczędności powstałych po 6 miesiącach w kwocie 918,8 tys. zł, zaś w grudniu 2024 r. z podziału oszczędności po 11 miesiącach w kwocie 296,1 tys. zł. W przedziale analizowanych lat 2021-2024 budżet DPS był zasilany rezerwami celowymi: - 2021 r. rez. 25 w kwocie 1 080,2 tys. zł z przeznaczeniem na uzupełnienie niedoborów do wysokości kosztu utrzymania mieszkańców; - 2021 r. rez. 25 w kwocie 1 438,8 tys. zł na wzmocnienie zabezpieczenia domów przed skutkami występowania wirusa SARS-CoV-2, w szczególności na zapewnienie kadry niezbędnej do zachowania ciągłości świadczonych usług oraz zakup niezbędnych środków ochrony osobistej, sprzętu i wyposażenia); - 2022 r. rez. 25 w kwocie 1 421,7 tys. zł z przeznaczeniem na uzupełnienie niedoborów do wysokości kosztu utrzymania mieszkańców; - 2023 r. rez. 49 w kwocie 13 789,3 tys. zł z przeznaczeniem na dofinansowanie wypłaty dodatków do wynagrodzenia wraz z pochodnymi, dla pracowników domów w kwocie 600 zł miesięcznie (od IV-XII.2023 r.); - 2023 r. rez. 72 w kwocie 3 033,6 tys. zł z przeznaczeniem na dofinansowanie wypłaty dodatków do wynagrodzenia wraz z pochodnymi, dla pracowników domów w kwocie 600 zł miesięcznie (od IV-XII.2023 r.); - 2024 r. rez. 16 w kwocie 18 810,5 tys. zł z przeznaczeniem na realizację w 2024 r. (od VII-XII 2024 r.) rządowego programu „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024-2027”; - 2024 r. rez. 8 w kwocie 33,6 tys. zł z przeznaczeniem na realizację w 2024 r. (od VII-XII 2024 r.) rządowego programu „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024-2027”. Łącznie stanowiło to 39,6 mln zł w przedziale 4 lat. Powyższe nie ujmuje dotacji przekazanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na walkę z pandemią. Zasilanie DPS dodatkowymi środkami z rezerw celowych, także z przeznaczeniem: na uzupełnienie braków do kosztu utrzymania mieszkańca stanowi poważne wsparcie dla powiatów w realizacji ich zadania własnego. Ponadto w 2024 r. w związku z uzyskanymi oszczędnościami na innych zadaniach realizowanych w ramach działu 852 – Pomoc społeczna zwiększono plan oraz przekazano środki na zadania realizowane w ramach rozdziału 85202 § 2130 w kwocie 3 988,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 174, 265, 276-277)

Dla wyliczenia kwoty dotacji, Wojewoda przyjmował liczbę osób objętych dotacją, uzyskane dochody z odpłatności za miesiąc poprzedni oraz średni miesięczny koszt utrzymania w DPS (z wyłączeniem wydatków inwestycyjnych), wyliczony na podstawie art. 6 pkt 15 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹⁰⁵ i ogłoszony przez starostę. Dotacja dla powiatu była ustalana co miesiąc w wysokości stanowiącej iloczyn liczby osób objętych dotacją w poszczególnych DPS w powiecie oraz średniego miesięcznego kosztu utrzymania w DPS, pomniejszonego o dochody uzyskane z odpłatności za pobyt w placówce za każdą z tych osób. Uzyskany wynik dla każdego DPS odnoszony był do kwoty dotacji obliczonej na podstawie średniej wojewódzkiej. W przypadkach, gdy kwota dotacji przekraczała tę wartość, była ona obniżana

¹⁰⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 1283, ze zm. Dalej: ustawa o pomocy społecznej.

do wysokości obliczonej na podstawie średniej wojewódzkiej. Całkowita kwota dotacji dla powiatów była sumą kwot przyznanych poszczególnym DPS na ich terenie.

(akta kontroli str. 128-129, 232-256, 451-457, 1695-1696, 1697-1699)

W wyniku szczegółowego badania przekazanych w 2024 r. kwot dotacji poszczególnym powiatom na mieszkańców przyjętych lub skierowanych do DPS, ustalono, m.in., że:

- najwyższe kwoty dotacji zostały przekazane powiatom: koszalińskiemu (10 920,7 tys. zł); gryfińskiemu (6 834,8 tys. zł) oraz gryfickiemu (6 270,9 tys. zł);
- ośmiu powiatom dotację przekazano w kwocie o 2 762,1 tys. zł¹⁰⁶ wyższej od kwoty wyliczonej z zastosowaniem średniej miesięcznej kwoty dotacji dla województwa, ustalonej z zastosowaniem art. 87 ust. 5-7 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego¹⁰⁷, tj. w wyniku podzielnia - sumy iloczynu liczby osób objętych dotacją i średniego miesięcznego kosztu utrzymania ogłaszanego przez starostę (dla poszczególnych domów pomocy społecznej, pomniejszonej o uzyskane dochody z odpłatności), przez ogólną liczbę osób objętych dotacją;
- dziewięciu powiatom przekazano dotację w kwocie o 482,3 tys. zł¹⁰⁸ niższej od kwoty wyliczonej z zastosowaniem ww. średniej miesięcznej kwoty dotacji dla województwa (ustalonej z uwzględnieniem średniego miesięcznego kosztu utrzymania ogłaszanego przez starostę).

(akta kontroli str. 128-129, 232-256, 451-457)

Dodatkowe potrzeby dotyczące środków na bieżącą działalność zgłosili: Starosta Choszczeński, Starosta Świdwiński oraz dyrektor DPS Nowe Czarnowo, a na remont działu kuchennego dyrektor DPS Darskowo. W 2024 r. dwukrotnie dokonano wypłaty dodatkowej dotacji po podziale oszczędności: w czerwcu w kwocie 918,8 tys. zł oraz w listopadzie w kwocie 296,1 tys. zł¹⁰⁹. W grudniu przekazano dodatkową kwotę 3 988,5 tys. zł, z oszczędności uzyskanych w ramach realizacji innych zadań pomocy społecznej.

(akta kontroli str. 128-130, 131-154, 457, 1695, 1697)

Kontrola NIK przeprowadzona w CUS wykazała m.in., że przekazane Wojewodzie rozliczenie dotacji celowej na sfinansowanie w 2024 r. bonu energetycznego sporządzone przez tę jednostkę (o którym mowa w art. 6 ust 2 ustawy o bonie energetycznym), podpisane zostało przez osobę nieuprawnioną.

(akta kontroli str. 1769-1771, 1774-1775)

Wydatki majątkowe w części 85/32 zrealizowane w 2024 r. wyniosły 3 913,8 tys. zł, co stanowiło 92,1% planu po zmianach. Plan wydatków majątkowych dysponenta III stopnia (ZUW) na 2024 r. zakładał pierwotnie realizację dziewięciu zadań o wartości 2 484,0 tys. zł. Zrezygnowano z trzech zadań o łącznej wartości 597,0 tys. zł¹¹⁰. W trakcie roku wprowadzono 15 zadań

¹⁰⁶ Od 5,6 tys. zł (powiat myśliborski) do ponad 600,0 tys. zł (606,3 tys. zł – powiat gryficki; 693,7 tys. zł – powiat gryfiński oraz 986,6 tys. zł (powiat koszaliński).

¹⁰⁷ Dz. U. z 2024 r. poz. 356. Z dniem 25 października 2024 r. ustawa utraciła moc, w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, Dz. U. poz. 1572, ze zm. Obecnie kwestie te reguluje art. 53 nowej ustawy; dalej: ustawa o dochodach jst.

¹⁰⁸ Od 2,0 tys. zł (powiat stargardzki) do ponad 90,0 tys. zł (96,8 tys. zł – powiat łobeski; 111,0 tys. zł – powiat choszczeński oraz 200,7 tys. zł (powiat goleniowski).

¹⁰⁹ Oszczędności związane ze zmniejszającą się liczbą osób objętych dotacją oraz przyjętą średnią wojewódzką (ustaloną do limitu środków planie finansowym).

¹¹⁰ „Przystosowanie budynku Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie do obowiązujących przepisów przeciwpożarowych” – 300 tys. zł; 2) „Rewitalizacja nawierzchni dziedzińca zewnętrznego od ul. Jarowita w Zachodniopomorskim Urzędzie Wojewódzkim

na kwotę 1 844,0 tys. zł. Plan po zmianach obejmował 22 zadania o wartości 4 250,9 tys. zł. Zmiany planu były uzasadnione. Na zadania inwestycyjne wydatkowano ogółem 3 913,8 tys. zł, tj. 92,1% planu po zmianach. W pełnym zakresie rzeczowym wykonano 21 inwestycji o wartości 4 074,2 tys. zł, nie zrealizowano jednego zadania o wartości 176,7 tys. zł¹¹¹. Nie wykorzystano ogółem 337,1 tys. zł (według planu po zmianach), w tym: 160,4 tys. zł z powodu oszczędności powstałych przy zakupie, dostaw, usług lub robót budowlanych. W przypadku dwóch inwestycji¹¹² wykonanie wyniosło poniżej 80% zaplanowanych wydatków. Żadne z zadań nie zostało przeniesione do planu na 2025 r. w ramach wydatków niewygasających. W planie na 2025 r. ujęto dwa zadania, z realizacji których zrezygnowano w 2024 r.¹¹³ Wydatki majątkowe były niezbędne do realizacji zadań statutowych. W ich wyniku m.in.: odwodniono i osuszono fundamenty budynku ZUW w Szczecinie od ul. Jarowita (co miało zapobiec ich dalszej korozji), zakupiono ciężki kombinezon przeciwwybuchowy (dla Straży Granicznej w Stałym lotniczym przejściu granicznym Szczecin-Goleniów), dwa samochody hybrydowe typu plug-in (dla ZUW), namiot stelażowy w celu doposażenia Wojewódzkiego Magazynu Przeciwpowodziowego w Lubieszynie, skaner RTG do prześwietlania przesyłek lotniczych oraz opracowano dokumentację projektowo-kosztorysową Systemu Łączności Radiowej na potrzeby Państwowego Ratownictwa Medycznego (PRM).

(akta kontroli str. 3, 489-490, 492, 494-497, 498-499, 500-501, 502-506)

Dyrektor Generalna Urzędu wyjaśniła m.in., że (...) *na rok 2025 na realizację inwestycji (...) zaplanowano kwotę 191 tys. zł z uwagi na ustaloną wysokość limitu wydatków majątkowych na wszystkie inwestycje Urzędu.* (...) Ponadto w sprawie dwóch inwestycji, w których wykonanie wyniosło poniżej 80% zaplanowanych wydatków, wyjaśniła, że uzyskano oszczędności na etapie dokonania zamówienia publicznego na dostawę sprzętu komputerowego i biurowego.

(akta kontroli str. 3, 492, 494-496)

W 2024 r. świadczenia na rzecz osób fizycznych w części 85/32 wyniosły 3 049,0 tys. zł¹¹⁴ (98,4% planu po zmianach). Dotyczyły one głównie: stypendiów dla uczniów (31,2%) oraz zakupów wynikających z przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (27,6%).

(akta kontroli str. 193-218, 219, 221)

w Szczecinie” – 200 tys. zł; 3) „Modernizacja systemów zabezpieczeń budynku Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie” – 97 tys. zł.

Kwoty, które zabezpieczono w planie budżetu na rok 2024 nie mogły zapewnić pełnej realizacji założonych celów inwestycyjnych. Zwiększono założony w planie zakres prac oraz planowaną kwotę wydatków, związanych z odwodnieniem i osuszeniem fundamentów budynku ZUW w Szczecinie, ze względu na zaplanowaną przez ZDiTM rewitalizację nawierzchni chodnika na ul. Jarowita, który przylega do budynku ZUW. Pozwoliło to uniknąć ewentualnych problemów z uzyskaniem pozwolenia na zajęcie pasa drogowego i koniecznością rozbiórki nowej nawierzchni chodnika.

¹¹¹ „Instalacja fotowoltaiczna na budynku Urzędu Wojewódzkiego w Koszalinie” – po zmianach 176,8 tys. zł wyk. 0 zł; Wykonawca nie wywiązał się z umowy. Cała kwota dofinansowania została zwrócona 31 grudnia 2024 r. Ustalono z instytucją finansującą zadanie, że możliwe będzie powtórne wnioskowanie o zabezpieczenie środków na ww. inwestycję w roku 2025.

¹¹² Zakup sprzętu komputerowego, informatycznego oraz oprogramowania (infrastruktura informatyczna) – plan po zmianach 409 tys. zł, wyk. 308,5 tys. zł (75,4%); Zakup dwóch urządzeń kolorowych wielofunkcyjnych z opcją finishera – plan po zmianach 83,3 tys. zł, wyk. 64,0 tys. zł (76,8%).

¹¹³ 1) „Modernizacja systemów zabezpieczeń budynku Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie”, na rok 2024 zaplanowano 97 tys. zł, na rok 2025 – 103 tys. zł (tj. kwotę wyższą o 6,2%); 2) „Przystosowanie budynku ZUW do obowiązujących przepisów przeciwpożarowych” na rok 2024 zaplanowano 300 tys. zł na rok 2025 – 191 tys. zł (tj. kwotę niższą o 36,3%).

¹¹⁴ Wzrost w porównaniu do poprzedniego roku o 480,5 tys. zł (o 18,7%).

Wydatki bieżące w cz. 85/32 zrealizowano w kwocie 517 217,8 tys. zł¹¹⁵, zgodnie z planem finansowym (97,8% planu po zmianach).

(akta kontroli str. 193-218; 219, 221)

W 2024 r. wydatki na wynagrodzenia w części 85/32 były zgodne z planem finansowym i wyniosły 325 313,0 tys. zł. W odniesieniu do 2023 r. wzrosły one o 53 581,5 tys. zł (19,7%). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło 10 944 zł i było wyższe o 12,8% niż w roku ubiegłym. Przeciętne zatrudnienie wyniosło 2 477 osób¹¹⁶ i było wyższe o 144 osoby w porównaniu do 2023 r.¹¹⁷

(akta kontroli str. 193-217, 1673-1674)

Wojewoda wyjaśnił m.in., że wzrost wynagrodzeń wynikał głównie z: ustalonego w ustawie budżetowej na rok 2024 średniorocznego wskaźnika wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej (o 20%); wzrostu płacy minimalnej; obsadzania wakatów; sukcesywnego przekształcania stanowisk spoza korpusu służby cywilnej na stanowiska w korpusie (zmiana zatrudnienia ze statusu „1” na „3”); wzrostu wynagrodzeń od 1 października 2024 r. wizytatorów realizujących zadania związane z nadzorem pedagogicznym w kuratoriach oświaty; utworzenia dodatkowych etatów do realizacji nowych zadań; wyższych wypłat nagród jubileuszowych lub odpraw emerytalnych.

(akta kontroli str. 266-267, 277-281)

W 2024 r. wydatki na wynagrodzenia w ZUW poniesiono zgodnie z planem finansowym. Wydatkowano 80 229 tys. zł, tj. o 12 053 tys. zł (17,7%) więcej niż w roku poprzednim (68 177 tys. zł). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło 9 389 zł i było wyższe w porównaniu do roku ubiegłego o 1 115 zł (tj. o 13,5%). Przeciętne zatrudnienie wyniosło 712 osób¹¹⁸ i było wyższe o 26 osób w porównaniu do 2023 r.

(akta kontroli str. 80)

Dyrektor Generalna wyjaśniła m.in., że wzrost wydatków na zatrudnienia wynikał głównie ze wzrostu w 2024 r. wynagrodzeń pracowników ZUW (o 20%), zgodnie z przyznanymi dodatkowymi środkami w ustawie budżetowej na 2024 rok. *Dodatkowo wzrost wydatków wynikał z wejścia w życie ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym, która nałożyła na wojewodów szereg dodatkowych zadań. Zgodnie z Oceną Skutków Regulacji do ustawy i zaplanowanym budżetem w rozdziale 85321 możliwym było utworzenie dodatkowych etatów do realizacji nowych zadań, co automatycznie przełożyło się na wzrost liczby etatów jak i całkowitych wydatków na pensje.*

(akta kontroli str. 334, 336)

W 2024 r. w części 85/32 wydatkowano z tytułu wynagrodzeń bezosobowych 12 842,5 tys. zł, tj. o 6 290,6 tys. zł (96,0%) więcej niż w roku poprzednim. W ZUW (dysponent III stopnia) wydatkowano z tego tytułu 8 108 tys. zł, tj. o 5 544 tys. zł (o 216,2%) więcej niż w roku ubiegłym. Liczba umów zlecenia i umów o dzieło zawartych w ZUW na okres dłuższy niż 3 miesiące, wzrosła z 279 w 2023 r. do 366 w 2024 r., a ich wartość odpowiednio z 2 372,5 tys. zł do 8 009,6 tys. zł.

(akta kontroli str. 76-77, 110-115, 193-218, 222-224)

Wojewoda wyjaśnił m.in., że wzrost wynagrodzeń bezosobowych wynikał głównie ze wzrostu obsady na stanowiskach Dyspozytora Medycznego w ramach umowy zlecenie oraz ich stawki godzinowej (o 20%). Ponadto powołał

¹¹⁵ Wzrost w porównaniu do poprzedniego roku o 93 283,8 tys. zł (o 22,0%).

¹¹⁶ Według sprawozdania Rb-70.

¹¹⁷ W tym wzrosło o: 67 osób w statusie zatrudnienia „1” oraz 77 w statusie zatrudnienia „3”.

¹¹⁸ Według sprawozdania Rb-70.

129 specjalistów do spraw ustalania poziomu potrzeby wsparcia, w związku z realizacją od 1 stycznia 2024 r. dodatkowych zadań przez wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności¹¹⁹.

(akta kontroli str. 270, 288-289)

W wyniku badania wybranych celowo ośmiu umów cywilnoprawnych (zlecenia, dzieło)¹²⁰ zawartych z osobami fizycznymi nie będącymi pracownikami ZUW (na łączną kwotę 107, 9 tys. zł) stwierdzono, że umowy te były celowe i wspomagały realizację zadań statutowych.

(akta kontroli str. 779)

W 2024 r. wypłacono wynagrodzenie z tytułu siedmiu umów cywilnoprawnych zawartych z sześcioma pracownikami Urzędu¹²¹, na łączną kwotę 37,7 tys. zł. Wszystkie umowy z własnymi pracownikami zweryfikowano pod kątem pokrywania się tych umów z wykonywanymi obowiązkami z tytułu umowy o pracę (zakresy obowiązków) oraz wykonywania dodatkowych czynności w czasie pracy (ewidencja czasu pracy).

(akta kontroli str. 790)

Stwierdzono, że pięć umów dotyczyło prac rodzajowo innych lub wykonywanych w innym zakresie niż te, które były wykonywane przez pracowników w ramach stosunku pracy. W przypadku dwóch umów zlecenia¹²² (28,6%), zawartych z jednym pracownikiem na wykonywanie zadań Inspektora Ochrony Danych Osobowych w Wojewódzkim Zespole do Spraw orzekania o Niepełnosprawności w Szczecinie, wskazane w nich czynności w istotnej części odpowiadały zakresowi obowiązków z tytułu umowy o pracę.

(akta kontroli str. 799-804)

Wojewoda Zachodniopomorski wyjaśnił: (...) *na podstawie art. 6d ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych*¹²³, wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności są administratorami danych w prowadzonych przez siebie bazach danych Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności. Zadanie wykonywania funkcji administratora danych w prowadzonych przez Zespół bazach danych zostało ujęte w § 52 ust. 3 Regulaminu ZUW. (...)

(akta kontroli str. 480, 485-488, 799-804)

¹¹⁹ Orzekanie o niepełnosprawności jako organ II instancji; ustalanie poziomu potrzeby wsparcia jako organ I instancji, a także rozpatrywanie wniosków o ponowne rozpatrzenie sprawy o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia - jak organ II instancji.

¹²⁰ Nadzór nad funkcjonowaniem "Pracowni kalibracji przyrządów dozymetrycznych Obrony Cywilnej".

¹²¹ Dwie umowy zlecenie oraz wynagrodzenie czterech pracowników ujmowane w § 4170, dotyczące wynagrodzenia otrzymanego z tytułu: 1) pełnienia funkcji przewodniczącego oraz 2) sekretarza komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na instruktorów i instruktorów nauki jazdy oraz kandydatów na wykładowców i wykładowców (zarządzenie nr 218/2013 Wojewody Zachodniopomorskiego z 29 kwietnia 2013 r.); 3) udziału w posiedzeniach Wojewódzkiej Komisji Lekarskiej w Szczecinie orzekającej o stopniu zdolności do służby wojskowej osób stawiających się do kwalifikacji wojskowej (zarządzenie Nr 2/2024 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 16 stycznia 2024 r.); 4) realizacji zadań z zakresu orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności; uczestnictwo w Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności (zarządzenie nr 337/2023 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 14 grudnia 2023 r.).

¹²² 16/ON/2022 z 31 grudnia 2022 r. oraz 10/ON/2023 z 29 grudnia 2023 r.

¹²³ Dz.U. z 2024 r. poz. 44, ze zm.

W wyniku weryfikacji umów dotyczących wykonywania dodatkowych czynności w czasie wynikającym ze stosunku pracy, w przypadku jednej¹²⁴ z siedmiu umów (14,3%) stwierdzono nieprawidłowe rozliczenie czasu pracy pracownika (co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 805-815)

W części 85/32 zobowiązania na koniec 2024 r. wyniosły 31 784,3 tys. zł i były wyższe o 24 289,5 tys. zł (324,1%) w odniesieniu do 2023 r. Największy udział (27 004,9 tys. zł, tj. 85,0%) stanowiły zobowiązania z tytułu wynagrodzeń, w tym głównie dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi, które w porównaniu do roku 2023 wzrosły o 411,5%. Pozostałe najwyższe kwoty zobowiązań dotyczyły: opłat za media¹²⁵ (1 049,4 tys. zł), zakupionych usług, w tym dotyczących odstrzału sanitarnego dzików, polowań, utylizacji padłych dzików (2 125,1 tys. zł), a także zobowiązań z tytułu dodatków dla (lekarzy) kierowników specjalizacji za IV kwartał 2024 roku (579,3 tys. zł). Główne pozycje zobowiązań w ZUW (dysponent III stopnia)¹²⁶ dotyczyły §§: 4170 (w tym w rozdziale 85146 w kwocie 85,6 tys. zł oraz w rozdziale 85321 w kwocie 207,0 tys. zł); 4260 (w rozdziale 75011 – 393,5 tys. zł) oraz 4300 (w rozdziale 75011 – 302,4 tys. zł). Według stanu na koniec 2024 r., w części 85/32 nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

(akta kontroli str. 438-444, 445-448, 952-967 pliki 49, 58, 66, 76, 85, 94, 102, 176)

Wojewoda w sprawie wzrostu zobowiązań wyjaśnił m.in., że wskazane kwoty stanowiły bieżące zobowiązania, których termin płatności przypadał w pierwszym kwartale 2025 r.

(akta kontroli str. 273, 303)

Dyrektor Generalna wyjaśniła, że znaczący wzrost zobowiązań w rozdziale 85146 dotyczący § 4170 i § 4300 wynikał z rozliczenia dyżurów dyspozytorów medycznych za grudzień 2024 r. zatrudnianych w ramach umowy zlecenia lub prowadzących działalność gospodarczą w styczniu 2025 r. Analogiczna sytuacja dotyczyła rozdziału 85321, gdzie wynagrodzenia w ramach komisji WZON za grudzień zostały rozliczone w styczniu 2025 r. Zobowiązania w rozdziale 75011 na § 4260 wynikały z faktur za energię elektryczną i ciepłą płatnych w I kwartale 2025 roku, natomiast w ramach § 4300 dotyczyły faktur za usługi sprzątnięcia, ochrony i pocztowe wykonane w grudniu 2024 r., przedstawionych do zapłaty w styczniu 2025 r.

(akta kontroli str. 335, 337)

Szczegółowym badaniem pod kątem legalności, gospodarności, rzetelności i celowości objęto realizację wydatków w kwocie 8 941,1 tys. zł, stanowiącej 6,6% łącznych wydatków zrealizowanych przez ZUW w 2024 r. (134 920,5 tys. zł) i 25,4% wydatków pozapłacowych (35 250,8 tys. zł)¹²⁷. Przeprowadzono je na próbie wydatków dobranych losowo metodą MUS¹²⁸ na podstawie

¹²⁴ Udział w posiedzeniach Wojewódzkiej Komisji Lekarskiej w Szczecinie orzekającej o stopniu zdolności do służby wojskowej osób stawiających się do kwalifikacji wojskowej (zarządzenie Nr 2/2024 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 16 stycznia 2024 r.).

¹²⁵ Energia elektryczna, energia cieplna, gaz, woda i ścieki.

¹²⁶ Według rocznego sprawozdania Rb-28 za 2024 r., poza zobowiązaniami z tytułu wynagrodzeń.

¹²⁷ Wydatki badane (populacja oceniania) stanowiły wydatki poniesione za okres 12 miesięcy przez ZUW w 2024 r. z wyłączeniem wydatków o niskim ryzyku wystąpienia nieprawidłowości, w tym wynagrodzeń osobowych wynikających ze stosunku pracy wraz z pochodnymi (wydatki w paragrafach 401-408, 411-414, 418, 420, 444 i 471).

¹²⁸ Próbę do badania wyznaczono ze zbioru zapisów księgowych, z którego wyeliminowano zapisy dotyczące: wynagrodzeń osobowych i ich pochodnych (ze względu na niskie ryzyko wystąpienia nieprawidłowości) oraz transakcji o niewielkiej wartości (poniżej 1 tys. zł).

udostępnionych danych z systemu finansowo-księgowego (zapisy księgowe odpowiadające pozapłacowym wydatkom na kwotę ogółem 4 691,6 tys. zł, w tym kwota 2 012,8 tys. zł dotyczyła wydatków majątkowych) oraz celowo (4 249,5 tys. zł¹²⁹). Wydatki dokonywane były zgodnie z planem finansowym, tj. na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki, zgodnie z warunkami zawartych umów i przepisami obowiązującymi jednostki sektora finansów publicznych. Stwierdzono natomiast niekompletne opisy dokumentacji potwierdzającej dokonanie zamówień publicznych, wymagane załącznikiem nr 14 do Regulaminu Udzielania Zamówień Publicznych w Zachodniopomorskim Urzędzie Wojewódzkim w Szczecinie¹³⁰ (opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 748, 749-751, 752-757, 758-778)

W 2024 r. w ZUW nie realizowano zadań promocyjno-reklamowych w formie sformalizowanej (np. ramach kampanii lub projektów). Poniesiono natomiast wydatki w łącznej kwocie 186,2 tys. zł¹³¹ na organizację spotkań, obchodów lub innych przedsięwzięć, które związane były m.in. z: pełnioną przez Wojewodę funkcją przedstawiciela Rady Ministrów w terenie; upowszechnianiem wiedzy o systemie powiadamiania ratunkowego; zadaniami merytorycznymi realizowanymi przez poszczególne komórki organizacyjne Urzędu; działaniami mającymi na celu budowanie pozytywnego wizerunku pracodawcy, informowania i promowania pracy w służbie cywilnej. Za organizację i przygotowanie wydarzeń odpowiadały właściwe komórki organizacyjne Urzędu, realizujące zadania merytoryczne w tym obszarze.

(akta kontroli str. 181, 392-396, 411-412, 413-414)

Dyrektor Generalna wyjaśniła, że z uwagi na charakter działań, w ZUW nie były opracowywane plany działalności promocyjno-reklamowej.

(akta kontroli str. 1700, 1703)

Szczegółowe badanie wydatków w łącznej kwocie 77,0 tys. zł¹³² poniesionych na wykonanie materiałów reklamowych (m.in. w związku z organizacją wydarzenia Europejskiego Dnia Numeru Alarmowego 112) wykazało m.in., że poniesiono je zgodnie z przeznaczeniem, według zasad określonych w regulaminie ZP w ZUW. Dokonano analizy faktycznych potrzeb i celowości wydatku, a także oceny uzyskanych efektów¹³³.

(akta kontroli str. 397-399, 400-402, 404-410)

¹²⁹ Grupa wydatków bieżących w wysokości 3 781,3 tys. zł; wydatki majątkowe w wysokości 348,3 tys. zł oraz świadczenia na rzecz osób fizycznych 119,9 tys. zł.

¹³⁰ Zarządzenie Nr 66/2020 Dyrektora Generalnego Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie ustalenia regulaminu udzielania zamówień publicznych w Zachodniopomorskim Urzędzie Wojewódzkim w Szczecinie oraz regulaminu pracy komisji przetargowej w Zachodniopomorskim Urzędzie Wojewódzkim w Szczecinie; dalej: regulamin ZP w ZUW.

¹³¹ Wydatki na zakup: nagród (§ 4190); zakup materiałów wykorzystywanych w działaniach o charakterze: reprezentacyjnym, informacyjnym, promocyjnym lub reklamowym, prowadzonych przez Wojewodę Zachodniopomorskiego (§ 4210 - m.in. tabliczki informacyjne, stojaki, teczki z logo i inne materiały, statuetki, gadżety reklamowe, upominki, art. spożywcze); zakup usług w ramach działań o charakterze: reprezentacyjnym, informacyjnym, promocyjnym lub reklamowych, prowadzonych przez Wojewodę Zachodniopomorskiego (§ 4300 - m.in. usługi związane z wykonaniem materiałów i transportem, ogłoszenia prasowe). Wydatki te były niższe o 74,5 tys. zł (o 28,6%) od zidentyfikowanych wydatków poniesionych na ten cel w 2023 r. (260,7 tys. zł).

¹³² Faktura FA 6/SBR/10/2024 z 14 października 2024 r., z tego na kwotę: 51,7 tys. zł w rozdziale 75081 - System powiadamiania ratunkowego; 18,0 tys. zł w rozdziale 85146 - Działalność dyspozytorski medycznych oraz 7,3 tys. zł w rozdziale 85141 - Ratownictwo medyczne.

¹³³ Między innymi w zakresie propagowania wiedzy o numerze alarmowym 112, a także funkcjonowania Centrum Powiadamiania Ratunkowego, ratownictwa medycznego, w tym Dyspozytorski Medycznej.

W 2024 r. w ZUW na zakup usług doradczych lub eksperckich¹³⁴ wydatkowano 5 731,6 tys. zł. Wydatki poniesiono głównie z paragrafu wydatków bezosobowych (4170), na kwotę 5 624,6 tys. zł (co stanowiło 98,1% wydatków ogółem na ten cel). Poniesiono je głównie w § 4170 na wynagrodzenia 166 osób powołanych w skład Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Szczecinie (5 184,0 tys. zł)¹³⁵. Pozostałe wydatki zrealizowano z paragrafów: 4280¹³⁶ - w kwocie 100,7 tys. zł¹³⁷; 4300¹³⁸ - w kwocie 1,3 tys. zł (wsparcie prawne) oraz 4380¹³⁹ - w kwocie 5,0 tys. zł (tłumaczenia).

(akta kontroli str. 329-333)

Wojewoda wyjaśnił m.in., że (...) 27 października 2023 r. weszła w życie ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym¹⁴⁰, która wprowadziła m.in. zmiany w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych¹⁴¹. Na mocy zmienionej ustawy, z dniem 1 stycznia 2024 r. wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności realizują: zadania z zakresu orzekania o niepełnosprawności jako organ II instancji oraz zadania z zakresu ustalania poziomu potrzeby wsparcia jako organ I instancji oraz wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia - jak organ II instancji." Ponadto wyjaśnił, że „(...) zgodnie z Oceną Skutków Regulacji do ustawy i zaplanowanym budżetem w ww. rozdziale możliwym było utworzenie dodatkowych etatów do realizacji nowych zadań."

(akta kontroli str. 306-307)

Badanie próby 10 umów zawartych na świadczenie usług doradczych lub eksperckich¹⁴² wykazało m.in., że poniesiono je zgodnie z przeznaczeniem,

¹³⁴ Na potrzeby kontroli przyjęto, że obejmują one usługi świadczone przez specjalistów z wiedzą ekspercką w określonej dziedzinie bądź dziedzinach, jak również usługi doradztwa prawniczego, podatkowego, finansowego, technicznego, a także inne podobne usługi (np. z zakresu księgowości, windykacji, zamówień publicznych, audytu oraz usługi konsultingowe). Mogły to być usługi stałe lub doraźne. Obejmowały one powierzenie – na podstawie umowy zlecenia, o dzieło lub innych umów nienazwanych – podmiotom zewnętrznym (osobom fizycznym, również pracownikom kontrolowanych jednostek, prawnym lub innym jednostkom organizacyjnym, które nie mają osobowości prawnej) zarówno zadań publicznych (własnych) przypisanych ustawami lub innymi aktami prawnymi, jak również innych zadań, których realizacja wiązała się z zadaniami własnymi jednostki.

¹³⁵ Pozostałe wydatki poniesiono na wynagrodzenia osób powołanych zarządzeniami Wojewody do innych komisji (35,8 tys. zł); 83 konsultantów wojewódzkich w zakresie ochrony zdrowia (201,7 tys. zł); z tytułu pełnienia funkcji Naczelnego Lekarza Uzdrowiska Województwa Zachodniopomorskiego (99,0 tys. zł); trzech pełnomocników Wojewody do spraw: Kombatantów i Osób Represjonowanych, Rodziny oraz Polityki Senioralnej (85,1 tys. zł); cztery umowy zlecenia z zakresu wsparcia technicznego (10,6 tys. zł); z tytułu rozpatrywania spraw dyscyplinarnych w dziedzinie geodezji i kartografii (2,3 tys. zł); z tytułu obsługi księgowej (2,8 tys. zł); z tytułu kontroli wykonywania i dokumentowania badań psychologicznych (2,2 tys. zł) oraz wsparcia prawnego (1,1 tys. zł).

¹³⁶ Zakupy usług zdrowotnych.

¹³⁷ Usługi związane z procedowaniem spraw w obszarze niepełnosprawności, w tym przeprowadzanie badań stanu zdrowia i wydawanie orzeczeń.

¹³⁸ Zakupy usług pozostałych.

¹³⁹ Zakup usług obejmujących tłumaczenia.

¹⁴⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 1429.

¹⁴¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 100, ze zm.

¹⁴² Umowy na łączną kwotę wydatków poniesionych w 2024 r. w wysokości 99 590 zł: 8/IR/2024 z 11 grudnia 2024 r. zawarta na wykonanie obsługi rachunkowo-księgowej w 2024 r. Rejonowego Związku Spółek Wodnych w Myśliborzu w likwidacji (2 848 zł); 2/P/2024 z 30 lipca 2024 r. oraz 1/P/2024 z 1 sierpnia 2024 r. zawarte na wykonanie recenzji porad udzielonych w ramach świadczenia nieodpłatnego poradnictwa (odpowiednio: 600 zł i 400 zł); 49/L/2024 z 8 marca 2024 r. (433 zł), 90/L/2024 z 17 lipca 2024 r. (2 128 zł) oraz 105/L/2024 z 19 sierpnia 2024 r. (1 425 zł) dotyczące m.in. weryfikacji, aktualizacji przedmiaru robót, kosztorysu inwestorskiego oraz specyfikacji technicznego wykonania i odbioru robót budowlanych; 2/BZK/2024 z 6 lutego 2024 r. dotyczące nadzoru nad funkcjonowaniem pracowni kalibracji przyrządów dozymetrycznych

według zasad określonych w regulaminie ZP w ZUW. Stwierdzono natomiast nierzetelne sformułowanie treści umów w zakresie odnoszącym się do właściwego zabezpieczenia interesu zlecającego usługę. Dotyczyło to braku lub niewłaściwego zawarcia w nich ustaleń obejmujących: elementy nadzoru ze strony ZUW nad realizacją zleconego zadania (w trakcie obowiązywania umowy i w terminie jej zakończenia)¹⁴³; sposobu zabezpieczenia przed niewłaściwą realizacją zadania przez jego wykonawcę, w tym zasad stosowania kar umownych¹⁴⁴ lub sposobu odstąpienia od umowy¹⁴⁵ (co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 329-333, 344-391)

ZUW w 2024 r. udzielił 12 zamówień publicznych, do których stosowano przepisy ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych¹⁴⁶, na łączną kwotę 7 558,9 tys. zł netto (8 667,0 tys. zł brutto). Wartość dziewięciu zamówień (z 12) nie przekraczała progów unijnych¹⁴⁷, dwa zamówienia udzielono na usługi społeczne i inne szczególne usługi¹⁴⁸, a wartość jednego zamówienia przekraczała progi unijne¹⁴⁹. Łączna wartość udzielonych zamówień klasycznych, których jednostkowa wartość nie przekraczała kwoty 130 tys. zł, bez podatku od towarów i usług, wyniosła łącznie 4 677,5 tys. zł netto.

(akta kontroli str. 416-437)

Zbadano sześć postępowań o udzielenie zamówień publicznych, na które jednostkowo wydatkowano w 2024 r. ponad 50 tys. zł (jednego przeprowadzonego w trybie podstawowym bez możliwości negocjacji na podstawie art. 275 pkt 1 Pzp oraz czterech, w stosunku do których nie zastosowano Pzp¹⁵⁰), o łącznej wartości 1 665,2 tys. zł brutto¹⁵¹. Postępowania przeprowadzono z zachowaniem zasad określonych w przepisach art. 44 i art. 46 ufp. Realizacja zamówień pod kątem przedmiotu zamówienia, terminu realizacji i wysokości wynagrodzenia wykonawców była zgodna z treścią zawartych umów. Poniesione z tytułu realizacji zamówień wydatki były celowe i gospodarne oraz służyły realizacji zadań Urzędu. Stwierdzone naruszenia regulaminu ZP w ZUW, dotyczyły m.in. nieprzestrzegania zasady zachowania

(6 571 zł); 9/OK/2024 z 2 kwietnia 2024 r. (38 250 zł), 14/OK/2024 z 12 czerwca 2024 r. (29 750 zł) oraz 16/OK/2024 z 28 czerwca 2024 r. (17 125 zł) obejmujące realizację zadań Pełnomocnika Wojewody (ds. Kombatantów, Rodziny oraz Polityki Senioralnej).

¹⁴³ Umowy: 9/OK/2024; 14/OK/2024 oraz 16/OK/2024.

¹⁴⁴ Umowy: 8/IR/2024 z 11 grudnia 2024 r.; 2/P/2024 z 30 lipca 2024 r.; 1/P/2024 z 1 sierpnia 2024 r.; 9/OK/2024 z 2 kwietnia 2024 r.; 14/OK/2024 z 12 czerwca 2024 r. oraz 16/OK/2024 z 28 czerwca 2024 r.

¹⁴⁵ Umowy: 8/IR/2024 z 11 grudnia 2024 r. oraz 49/L/2024 z 8 marca 2024 r.

¹⁴⁶ Dz.U. z 2024 r. poz. 1320; dalej: Pzp.

¹⁴⁷ Trzy zamówienia na roboty budowlane o łącznej wartości 1 158,8 tys. zł netto (1 425,4 tys. zł brutto); trzy zamówienia na dostawy o łącznej wartości 935,0 tys. zł netto (1 150,0 tys. zł brutto) oraz trzy zamówienia na usługi o łącznej wartości 575,8 tys. zł netto (708,2 tys. zł brutto).

¹⁴⁸ O łącznej wartości 3 635,7 tys. zł netto (3 841,4 tys. zł brutto).

¹⁴⁹ Kompleksowa usługa utrzymania czystości w budynkach Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie i Koszalinie oraz w pomieszczeniach na przejściach granicznych wraz z terenami do nich przyległych (o wartości 1 253,7 tys. zł netto (1 542,0 tys. zł brutto)).

¹⁵⁰ Którego wartość, bez podatku od towarów i usług, jest mniejsza niż 130,0 tys. zł.

¹⁵¹ Remont budynku ZUW w Szczecinie w zakresie wykonania hydroizolacji i docieplenia ścian piwnicznych wraz z ich osuszaniem oraz wykonania wentylacji pomieszczeń na poziomie piwnicy (1 001,1 tys. zł brutto); Dostawa fabrycznie nowego namiotu stelażowego dla Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie (150,0 tys. zł brutto); Zakup LEX dla pracowników ZUW (128,0 tys. zł brutto); Sukcesywna dostawa materiałów biurowych dla Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie i Delegatury w Koszalinie wykazanych w załączniku do zaproszenia (150,0 tys. zł brutto); Sukcesywna dostawa tuszy, tonerów, materiałów eksploatacyjnych dla Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie i Delegatury w Koszalinie (159,0 tys. zł brutto); zakup materiałów reklamowych (77,1 tys. zł brutto).

uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców (co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 557-580, 583-584, 585-747)

Na cztery przebadane przypadki udzielenia zamówienia wyłączonego ze stosowania ustawy Pzp, w jednym¹⁵² przypadku odstąpiono od przeprowadzenia procedury określonej w regulaminie ZP w ZUW, na podstawie zapisów § 9 ust. 9 regulaminu, który dopuszczał taką możliwość w uzasadnionych sytuacjach, m.in. gdy realizacja zamówienia możliwa była tylko przez jednego dostawcę. Dyrektor Generalny Urzędu zaakceptowała wydatek 25 września 2024 r.

(akta kontroli str. 705-711)

W wyniku poniesionych w 2024 r. nakładów finansowych uzyskano m.in. następujące efekty rzeczowe: doposażono Wojewódzki Magazyn Przeciwpowodziowy w Lubieszynie w duży namiot stelażowy¹⁵³, zakupiono dwa samochody hybrydowe typu plug-in na potrzeby ZUW¹⁵⁴, zakupiono kontener morski¹⁵⁵, który miał pełnić funkcję magazynową dla sprzętu stanowiącego wyposażenie głównego oraz zapasowego stanowiska kierowania Wojewody, zakupiono urządzenia wielofunkcyjne oraz serwer¹⁵⁶ celem doposażenia Urzędu, odwodniono i osuszono fundamenty budynku od ulicy Jarowita¹⁵⁷ (hydroizolacja i ocieplenie ścian piwnic).

(akta kontroli str. 498-499, 500-501, 507-508, 509-538, 1008-1010)

W ZUW zrealizowano wnioski nr 5, 8 i 9 oraz częściowo nr 3, 4, 6 i 7, sformułowane w wyniku kontroli P/24/001. W badanej próbie wydatków nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie dokonywania wydatków z naruszeniem kryterium gospodarności lub efektywności osiągnięcia niezbędnych celów statutowych Urzędu, a także w zakresie szacowania wartości zamówień z uwzględnieniem wszystkich planowanych wydatków. W ZUW wprowadzono także procedurę zakupu materiałów na potrzeby informacyjne i promocyjne¹⁵⁸. Nieprawidłowości nie wykazało szczegółowe badanie wydatków na wynagrodzenia za dyżury dyspozytorów medycznych pełnione w grudniu 2024 r. i wypłacone 31 grudnia 2024 r. Nie stwierdzono również przypadków nieujęcia w ewidencji w księgach rachunkowych wymaganych operacji gospodarczych, a także niedokonywania niezbędnych korekt zapisów (nr 4). Stwierdzone niekompletne opisy dokumentacji potwierdzającej dokonanie zamówień publicznych oraz nieprawidłowe stosowanie zasad poprawiania błędów w dowodach księgowych w zakresie ich dekretacji świadczą o niepełnej realizacji wniosku nr 4. Nie został również w całości zrealizowany wniosek dotyczący rzetelnego szacowania środków dotacji przekazywanych

¹⁵² Zakup programu LEX dla pracowników ZUW.

¹⁵³ Ze środków własnych ZUW na podstawie Decyzji nr 53/2024 Wojewody Zachodniopomorskiego z 1 marca 2024 r., zgoda MF z 12 lutego 2024 r. na przeniesienie wydatków.

¹⁵⁴ W ramach zadania realizowanego ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie (umowa 2023A4236S z 20 listopada 2023 r.) – kwota ujęta w próbie 198,3 tys. zł.

¹⁵⁵ Ze środków własnych ZUW na podstawie decyzji nr 665/2024 Wojewody Zachodniopomorskiego z 29 listopada 2024 r., bez zgody MF (kwota 16,5 tys. zł).

¹⁵⁶ Ze środków rezerwy Wojewody, Decyzja nr 563/2024 z 25 listopada 2024 r.

¹⁵⁷ Inwestycja odwodnienia i osuszenia całości fundamentów budynku ZUW zaplanowana w BW-IA na lata 2021-2028 – kwota ujęta w próbie 1 001,1 tys. zł.

¹⁵⁸ Zarządzenie Nr 68/2024 Dyrektora Generalnego Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego z dnia 31 grudnia 2024 r. w sprawie wprowadzenia procedury zakupu materiałów na potrzeby informacyjne i promocyjne działalności Wojewody Zachodniopomorskiego oraz Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego.

beneficjentom (nr 6). Ponadto częściowe wykonanie wniosku nr 3 potwierdzają wyniki badania obejmujące blokowanie planowanych wydatków budżetowych na 2024 r.

(akta kontroli str. 30-42, 50-54, 780-789)

W przypadku wniosku nr 7, Gmina Kołbaskowo dokonała zwrotu 2,7 tys. zł¹⁵⁹. Dokonano także ponownego rozliczenia środków dotacji obejmującej koszty obsługi oraz uzyskane odsetki od środków otrzymanej w 2023 r. dotacji na staże przez Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego. W związku z pismem Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego¹⁶⁰ z 20 sierpnia 2024 r., dotyczącego odmowy zwrotu dotacji obejmującej koszty obsługi zadania, w ZUW wszczęto postępowanie administracyjne, a decyzją Wojewody z 11 września 2024 r. określono kwotę zwrotu dotacji (27,3 tys. zł) wraz z należnymi odsetkami. W wyniku odwołania Marszałka, MF decyzją z 27 grudnia 2024 r. uchylił zaskarżoną decyzję Wojewody i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia. Niezależnie od powyższego, w związku z pismem Marszałka dotyczącym realizacji ww. zadania w 2024 r. i zgłoszonym zwiększonym zapotrzebowaniem na ten cel, ZUW zwrócił się 6 czerwca 2024 r. o wskazanie łącznej liczby stażystów uwzględnionych w wydatkowanej dotacji przekazanej w 2023 r. Na podstawie uzyskanej informacji, iż z łącznej kwoty 63 960 zł kosztów obsługi zadania, kwota 28 659 zł dotyczyła staży rozpoczętych przed 2024 r., pomniejszono o tę kwotę wysokość środków przekazanych Marszałkowi na realizację zadania w 2024 r.

Ponadto pismem z 28 czerwca 2024 r.¹⁶¹, Wojewoda wystąpił do Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Finansów, o zajęcie stanowiska w sprawie dotyczącej sposobu postępowania z odsetkami naliczonymi przez bank od środków finansowych pochodzących z dotacji z budżetu państwa. Minister Finansów nie zajął stanowiska w tej sprawie¹⁶². Niezależnie od powyższego, pismem z 5 sierpnia 2024 r. Wojewoda wezwał Marszałka, do zwrotu naliczonych przez bank odsetek od środków finansowych w kwocie 200,3 tys. zł, pochodzących z dotacji z budżetu państwa na realizację zadania dotyczącego finansowania staży podyplomowych lekarzy i lekarzy dentystów. W piśmie z 8 sierpnia 2024 r. Marszałek odmówił ich zwrotu, powołując się m.in. na obowiązujące przepisy (w szczególności art. 255 ust. 1 ufp oraz art. 6 ust. 1 pkt ustawy o dochodach jst) i orzecznictwo sądów administracyjnych. Wskazał także na postanowienia umowy o dotację zawartej pomiędzy Wojewodą, a Marszałkiem, która nie nakazywała zwrotu odsetek do Wojewody.

(akta kontroli str. 44-45, 47-48, 56-58, 60-61, 63-67, 69-71, 1022-1031, 1534-1542, 1675-1676)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności skontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wojewoda podjął decyzję w sprawie blokowania planowanych wydatków budżetowych na 2024 r. w łącznej kwocie 2 876,4 tys. zł (tj. 14,2% kwoty blokad) z uwagi na nadmiar posiadanych środków w dniu 16 grudnia 2024 r., mimo że okoliczności uzasadniające jej dokonanie wystąpiły co najmniej 31 dni wcześniej, tj.:

¹⁵⁹ Kwota wraz z należnymi odsetkami – przelew z 29 i 31 lipca 2024 r. (2 707 zł).

¹⁶⁰ Dalej: Marszałek.

¹⁶¹ FB-1.1610.5.2024.MG.

¹⁶² Do dnia kontroli NIK.

- 11 października 2024 r. dokonano podziału dotacji dla gmin na wypłatę bonów energetycznych oraz kosztów prowadzenia postępowania w sprawie i zymiarowano kwotę nierozdysponowaną w kwocie 2 293,3 tys. zł (66 dni),
- 4 listopada 2024 r. gminom przekazano drugą transzę środków na wypłatę bonów energetycznych oraz kosztów prowadzenia postępowania w sprawie – kwota nierozdysponowana na ten dzień wynosiła 2 818,8 tys. zł (42 dni),
- 15 listopada 2024 r. Wojewoda dokonał zmian w planie wydatków budżetu środków krajowych¹⁶³, wskazując jednocześnie kwotę 2 876,4 tys. zł jako kwotę środków nierozdysponowanych (31 dni).

Po 15 listopada 2024 r. nie dokonywano kolejnych zmniejszeń lub zwiększeń w planowanych wydatkach budżetowych obejmujących środki z rezerwy celowej poz. 10 przeznaczonych na realizację wypłat bonu energetycznych i związanych z tym kosztów.

(akta kontroli str. 1050-1053, 1057-1065, 1092, 1112-1113, 1116-1117, 1145-1149)

Stosownie do dyspozycji art. 177 ust. 4 i 6 ufp, dysponenci części budżetowych niezwłocznie informują MF o decyzjach o blokowaniu planowanych wydatków. Minister Finansów może utworzyć nową rezerwę celową i przenieść do tej rezerwy kwoty wydatków zablokowanych.

Zgodnie z postanowieniami procedury planowania, blokadzie podlegają wydatki, które nie mogą być wykorzystane w roku budżetowym i nie mogą zostać przeniesione na realizację innych zadań. Kierownicy jednostek oraz komórki organizacyjnych przedkładają do WFiB informację o wolnych środkach w ramach planu wydatków, które nie będą wykorzystane w danym roku budżetowym.

(akta kontroli str. 1752-1753)

Pismo, w którym zgłoszono do blokady m.in. kwotę 2 876,4 tys. zł, Dyrektor Wydziału IRiRR skierowała do WFiB 10 grudnia 2024 r.¹⁶⁴

(akta kontroli str. 1145-1146)

Wojewoda wyjaśnił m.in., że: (...) *Wnioski do gmin zainteresowani mogli składać od 1 sierpnia do 30 września 2024 r. (...) pismem MKiŚ skrócona została możliwość składania przez gminy korekt zapotrzebowania o środki (Wojewoda zobligowany był przekazać korektę do 10 września 2024 r.), istotnym było zapewnienie wypłat świadczeń dla wszystkich wnioskujących. Istniało realne zagrożenie braku zabezpieczenia finansowego w związku z ustawową możliwością składania przez zainteresowanych wniosków do gmin przez kolejne 22 dni. (...) wnioski rozpatrywane były w terminie 60 dni od dnia ich prawidłowego złożenia, a ostateczny termin upływał z dniem 30 listopada 2024 r. (...) Przedwczesne blokowanie niewykorzystanych w pełni środków (...) wiązało się z ryzykiem braku środków na jego wypłatę na kolejny wniosek gminy. Taka sytuacja faktycznie miała miejsce, ponieważ z końcem listopada i w grudniu 2024r. wpłynęły wnioski o dodatkowe środki. W dniu 3 grudnia 2024 r. uzyskano z Ministerstwa Finansów informację o braku możliwości sfinansowania zobowiązań ze środków pozostających jako nierozdysponowane. W tym stanie rzeczy wystąpiono z dodatkowymi wnioskami o uruchomienie rezerwy celowej poz. 16 – na finansowanie zobowiązań Skarbu Państwa. Następnie przystąpiono do procedowania zablokowania środków w wysokości 3 698,7 tys. zł, w tym 2 876,4 tys. zł jako kwoty nierozdysponowanej.*

(akta kontroli str. 1387-1388, 1391)

¹⁶³ Decyzja Nr 628/2024 r. z dnia 15 listopada 2024 r.

¹⁶⁴ Znak: IR-2.3111.67.2024.KS.

2. W ZUW przyjęto i rozliczono sprawozdania 39 gmin¹⁶⁵ z wykorzystania dotacji na wypłatę bonu energetycznego za rok 2024 (wraz z ich korektami), mimo że zostały podpisane przez osoby nieuprawnione, tj. dyrektora lub kierownika ośrodka pomocy społecznej/centrum usług społecznych, ich zastępców lub innych pracowników tych instytucji.

(akta kontroli str. 1183-1383)

Art. 6 ust. 2 ustawy o bonie energetycznym stanowi, że wójt, burmistrz lub prezydent miasta w terminie do dnia 31 stycznia 2025 r. przedstawia wojewodzie rozliczenia dotacji celowej, o której mowa w art. 5 ust. 2, z wyodrębnieniem liczby i kwoty wypłaconych bonów energetycznych, sporządzone za okres od 1 lipca 2024 r. do 31 grudnia 2024 r.

Wojewoda wyjaśnił, że: *Zgodnie z art. 4 ust. 4 ustawy o bonie energetycznym wójt, burmistrz lub prezydent miasta może upoważnić swojego zastępcę, pracownika urzędu gminy lub kierownika ośrodka pomocy społecznej a w przypadku jego przekształcenia, dyrektora centrum usług społecznych lub kierownika innej jednostki organizacyjnej gminy, a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej, dyrektora centrum usług społecznych lub innej jednostki organizacyjnej gminy do prowadzenia postępowań w sprawach dotyczących wypłaty bonu energetycznego. Art. 5 ust. 1 ww. ustawy stanowi, że wypłata bonu jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej. Za całość realizacji powyższego procesu odpowiada wójt, burmistrz, prezydent miasta. Wypłata przez jednostki bonu energetycznego, podobnie jak inne zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, podlega kontroli prowadzonej zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej¹⁶⁶. Tym samym, szczegółowy sposób prowadzenia przez jednostki samorządu ww. postępowań oraz sposobu ich dokumentowania podlega weryfikacji na kolejnym etapie tego zadania.*

(akta kontroli str. 1388-1389, 1392)

NIK wskazuje, że w art. 4 ust. 4 ustawy o bonie energetycznym ustawodawca dopuścił możliwość udzielania przez organ wykonawczy gminy (tj. wójta, burmistrza lub prezydenta miasta) upoważnienia do prowadzenia przez określone osoby – działające z upoważnienia tego organu – postępowań w sprawach dotyczących wypłaty bonu energetycznego. Kompetencja ta nie obejmuje możliwości przedstawienia przez inną niż organ wykonawczy gminy osobę rozliczenia dotacji celowej, o którym mowa w art. 6 ust. 2 ustawy o bonie energetycznym.

3. W ZUW dopiero 19 grudnia 2024 r. złożono wniosek do MF o korektę decyzji z 10 kwietnia 2024 r.¹⁶⁷ zwiększającej budżet środków krajowych w części 85/32, tj. o zmniejszenie kwoty środków na realizację zadania „Instalacja fotowoltaiczna na budynku Urzędu Wojewódzkiego w Koszalinie” o kwotę 323,2 tys. zł¹⁶⁸, pomimo że ostatnią z umów na realizację tego zadania¹⁶⁹ zawarto 4 października

¹⁶⁵ Koszalin (Miasto), Barwice, Białogard (Miasto), Białogard (g. wiejska), Biesiekierz, Brojce, Brzeźno, Dębno, Dobrzany, Dolice, Drawno, Drawsko Pomorskie, Gryfice, Grzmiąca, Karlino, Kobyłanka, Kołbaskowo, Kołobrzeg (Miasto), Kołobrzeg (gmina wiejska), Krzęcin, Maszewo, Marianowo, Myślibórz, Nowogródek Pomorski, Płoty, Police, Pyrzyce, Rymań, Sławno (gmina wiejska), Sławoborze, Stargard (gmina wiejska), Szczecinek (gmina wiejska), Świdwin (gmina wiejska), Świeszyno, Tychowo, Ustronie Morskie, Warnice, Widuchowa, Wolin.

¹⁶⁶ Dz. U. z 2020 r., poz. 224.

¹⁶⁷ Nr MF/MG.4143.3.91.2024.MF.796.

¹⁶⁸ Z kwoty 500 tys. zł do 176,8 tys. zł.

¹⁶⁹ Zlecenie na pełnienie obowiązków Inspektora Nadzoru Inwestorskiego.

2024 r.¹⁷⁰ Łączna wartość umów, jakie zawarto na realizację tego zadania wyniosła 176,8 tys. zł.

(akta kontroli str. 1419-1424, 1437-1456, 1498-1503)

Wojewoda wyjaśnił, że: *Wniosek (...) skierowano 19 grudnia 2024 r., z uwagi na bardzo wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia nieprzewidzianych na etapie sporządzania dokumentacji projektowo-kosztorysowej, a mogących się ujawnić w trakcie realizacji robót, prac zamiennych lub dodatkowych i konieczności ich sfinansowania. Pojawienie się w trakcie realizacji inwestycji, robót dodatkowych, których zarówno inwestor, jak i projektant, a następnie wykonawca robót mogli nie przewidzieć, na etapie przygotowania inwestycji oraz przed realizacją procedury związanej z wyłonieniem wykonawcy na realizację robót budowlanych wiązałoby się ze zwiększeniem kwoty realizacji zadania. Wystąpienie to skutkowałoby zwiększeniem ilości roboczogodzin i materiałów niezbędnych do prawidłowego wykonania instalacji fotowoltaicznej, co miałoby uzasadniony wpływ na zwiększenie wartości zamówienia. Koszty inwestycji mogły ulec zmianie z uwagi na to, iż budynek przy ul. Władysława Andersa 34 w Koszalinie wzniesiony w okresie przedwojennym w latach 1935-1938 jest obiektem zabytkowym, zakwalifikowanym do wpisu do rejestru zabytków, położonym na obszarze strefy „A” ochrony konserwatorskiej, włączonej wraz z przedmiotowym budynkiem do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków i do Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Miasto Koszalin. Zgodnie z art. 177 upf decyzja o blokowaniu planowanych wydatków w przypadku stwierdzenia nadmiaru posiadanych środków - może być podjęta, a ponadto art. 154 ust. 3 ww. ustawy wskazuje, iż ostateczny termin podziału rezerw celowych na sfinansowanie zadań, dla których udzielone zostały zapewnienia finansowania – jak w tym przypadku – dokonuje się nie później niż 20 grudnia. Dlatego też taką decyzję o korekcie podjęto po ostatecznym oszacowaniu umów na realizację przedmiotowego zadania.*

(akta kontroli str. 1657, 1663-1663)

4. W ZUW nieprawidłowo ustalono średnią miesięczną kwotę dotacji na prowadzenie ponadgminnych DPS dla województwa zachodniopomorskiego (3 706 zł), poprzez wyliczenie jej na stałym poziomie w ciągu roku, dostosowanym do wielkości zaplanowanych środków. Odnoszono ją do limitu wydatków określonego na ten cel w planie finansowym Wojewody, który co najmniej od 2021 r. wynosił 38 381,0 tys. zł. Średnią wojewódzką uzyskano w wyniku podzielenia limitu kwoty dotacji ujętej w budżecie Wojewody na 2024 r. (38 381,0 tys. zł), przez liczbę osób objętych dotacją (według stanu na grudzień 2023 r. – 863 osoby), a następnie podzielenie tej kwoty przez 12 miesięcy.

(akta kontroli str. 128-129, 232-256, 451-457)

Zgodnie z art. 87 ust. 1 o dochodach jst, powiat, który prowadzi lub zleca prowadzenie ponadgminnych DPS otrzymuje dotacje celowe z budżetu państwa, według zasad określonych w ust. 2-4. Dotacja przysługuje powiatowi, który prowadzi lub zleca prowadzenie DPS, w którym przebywają mieszkańcy przyjęci do tego domu przed dniem 1 stycznia 2004 r., a także powiatowi, który przyjmuje do domu osoby ze skierowaniami wydanymi przed tym dniem i jest przekazywana w okresach miesięcznych (ust. 2 i 3). Wojewoda przekazuje kwotę dotacji dla powiatu na podstawie informacji o aktualnej liczbie mieszkańców

¹⁷⁰ Wcześniej, tj. 29 kwietnia 2024 r. zawarto umowę na wykonanie wielobranżowej kompletnej dokumentacji projektowo-kosztorysowej, w tym opracowanie specyfikacji technicznego wykonania i odbioru robót budowlanych, przedmiaru robót, kosztorysu inwestorskiego, oraz 20 września 2024 r. zawarto umowę na wykonanie instalacji fotowoltaicznej na dachu budynku ZUW – Delegatura w Koszalinie o mocy do 50 kWp.

domów, o których mowa w ust. 2, i miesięcznych kosztach utrzymania tej liczby mieszkańców, uzyskanych za miesiąc poprzedzający miesiąc, na który jest ustalana dotacja (ust. 4). Miesięczną kwotę dotacji dla powiatu ustala się w wysokości odpowiadającej iloczynowi liczby mieszkańców domów, o których mowa w ust. 2, w powiecie i średniego miesięcznego kosztu utrzymania w domu, pomniejszonemu o dochody uzyskiwane z odpłatności za pobyt w domu za mieszkańca, z zastrzeżeniem ust. 6 (ust. 5). Do wyliczenia dotacji przyjmuje się średni miesięczny koszt utrzymania w domu nie wyższy jednak niż średnia miesięczna kwota dotacji wyliczona dla województwa (ust. 6). Średnią miesięczną kwotę dotacji dla województwa stanowi ustalana w budżecie wojewody miesięczna kwota dotacji przeznaczona na działalność domów, ustalona zgodnie z ust. 5, bez wydatków inwestycyjnych, podzielona przez liczbę mieszkańców w tych domach (ust. 7).

Wojewoda wyjaśnił m.in., że: (...) *miesięczne kwoty dotacji przekazywanych powiatom województwa zachodniopomorskiego wyliczane są zgodnie z zapisem art. 87 ustawy o dochodach jst oraz art. 155 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej. Wojewoda przekazuje dotację dla powiatu na podstawie informacji o aktualnej liczbie mieszkańców dotowanych i miesięcznych kosztach utrzymania tej liczby mieszkańców, uzyskanych za miesiąc poprzedzający miesiąc, na który jest ustalana dotacja. Miesięczną kwotę dotacji dla domu ustala się w wysokości odpowiadającej iloczynowi liczby mieszkańców dotowanych i średniego miesięcznego kosztu utrzymania w domu, pomniejszonemu o dochody uzyskiwane z odpłatności za pobyt w domu za mieszkańca. Ponadto do wyliczenia dotacji przyjmuje się średni miesięczny koszt utrzymania w domu nie wyższy jednak niż średnia miesięczna kwota dotacji wyliczona dla województwa. (...) Z uwagi na zmniejszającą się z każdym miesiącem liczbę mieszkańców dotowanych oraz z uwagi na fakt, że nie wszystkie DPS-y otrzymują dotację wg średniej wojewódzkiej (lecz wg niższej kwoty, gdy mają wysokie dochody z odpłatności mieszkańców) powstają „oszczędności”. Są one kumulowane i wypłacane dwa razy w roku.*

(akta kontroli str. 265, 276-277)

Zdaniem NIK, przepis art. 87 ust. 1 o dochodach jst wskazuje, że średnia wojewódzka jest sumą dotacji dla powiatów, rozumianą jako sumą iloczynu liczby mieszkańców na starych zasadach i średniego miesięcznego kosztu utrzymania ogłaszanego przez starostę, dla poszczególnych domów pomocy społecznej, pomniejszona o uzyskane dochody z odpłatności. Zarówno kwota dotacji dla powiatów, jak i średnia wojewódzka, która stanowi podstawę jej wyliczenia, nie może być stała w ciągu roku, nie tylko z uwagi na zmieniającą się co miesiąc liczbę osób objętych dotacją, ale także z uwagi na zmieniającą się kwotę dochodów uzyskanych z odpłatności za ich pobyt oraz zmieniający się średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca¹⁷¹. Wskutek zastosowania nieprawidłowo ustalonej średniej wojewódzkiej, dziewięciu powiatom przekazano dotację w kwocie o 482,3 tys. zł niższej od kwoty wyliczonej z zastosowaniem ww. średniej, uwzględniającej średni miesięczny koszt utrzymania ogłoszony przez starostę.

(akta kontroli str. 128-129, 232-256, 451-457)

5. Treść 10 badanych umów na świadczenie usług doradczych lub eksperckich¹⁷², sformułowana nierzetelnie w zakresie odnoszącym się do właściwego zabezpieczenia interesu zlecającego usługę. Dotyczyło to braku lub niewłaściwego zawarcia w nich ustaleń w zakresie: elementów nadzoru ze strony

¹⁷¹ W związku z art. 60 ust. 2 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej.

¹⁷² Umowy na łączną kwotę wydatków poniesionych w 2024 r. w wysokości 99 590 zł.

ZUW nad realizacją zleconego zadania (w trakcie obowiązywania umowy i w terminie jej zakończenia)¹⁷³; sposobu zabezpieczenia przed niewłaściwą realizacją zadania przez jego wykonawcę, w tym zasad stosowania kar umownych¹⁷⁴ lub sposobu odstąpienia od umowy¹⁷⁵.

(akta kontroli str. 329-333, 344-391, 1721-1727)

Na podstawie art. 44 ust. 3 pkt 1 lit. a-b ufp, wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad: uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów oraz optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.

Dyrektor Generalna wyjaśniła m.in., że w umowach odwołano się w sprawach nieuregulowanych do przepisów Kodeksu cywilnego¹⁷⁶. W sytuacji nienależytego wykonania lub niewykonania umowy, Zleceniodawca jest uprawniony do skorzystania z przysługujących mu uprawnień wynikających z tej ustawy. Oznacza to m.in., że w zakresie odstąpienia od umowy zastosowanie znajdują przepisy art. 491 i następne k.c., a w zakresie wypowiedzenia umowy art. 746 w zw. z art. 750 k.c., które zabezpieczają zleceniodawcę na wypadek powstania związanej z tym szkody i dochodzenia jej naprawienia. Ponadto w sprawie umów zawartych z pełnomocnikami Wojewody wyjaśniła, że: *podstawą do działań osób, z którymi zostały zawarte ww. umowy są zarządzenia Wojewody powołujące ww. osoby do pełnienia tych funkcji. Wyboru osób jako pełnomocników dokonuje Wojewoda ze względu na doświadczenie tych osób i ich przymioty osobowe. Zadania pełnomocników sformułowane w umowach polegają między innymi na: współpracy, inicjowaniu działań, promowanie wartości, propagowanie postaw, przedstawianie Wojewodzie informacji o bieżącym stanie spraw, itp. Umowa zlecenia to umowa starannego działania, w wyniku zawarcia umowa zlecenie nie powstaje konkretny efekt, rezultat. Zatem nie zawsze jest możliwość takiego sformułowania kar umownych, które winny być przewidywane za konkretne naruszenie przewidzianych w umowie obowiązków. Nadto, wysokość kar umownych winna być adekwatna do zadań, które są wykonywane w ramach zawartej umowy i do wysokości wynagrodzenia za wykonanie przedmiotu umowy (kary winny być miarkowane).* Wyjaśniła również, że (...) obecnie w ZUW trwają prace nad aktualizacją procesu zawierania umów cywilnoprawnych.

(akta kontroli str. 1700-1701, 1703-1711)

Zdaniem NIK, skutecznym i efektywnym narzędziem zabezpieczającym interesy wierzyciela powinny być odpowiednie postanowienia umowy, w tym ich jednoznaczna i precyzyjna konstrukcja. Powinny one obejmować również elementy ograniczające zidentyfikowane ryzyka skutkujące nienależytym wykonaniem umowy lub jej niewykonaniem. Dotyczą one w szczególności elementów związanych z nadzorem ze strony ZUW nad realizacją zleconego zadania (w trakcie obowiązywania umowy i w terminie jej zakończenia), sposobu

¹⁷³ Umowy: 9/OK/2024 z 2 kwietnia 2024 r. (38 250 zł), 14/OK/2024 z 12 czerwca 2024 r. (29 750 zł) oraz 16/OK/2024 z 28 czerwca 2024 r. (17 125 zł) obejmujące realizację zadań Pełnomocnika Wojewody (ds. Kombatantów, Rodziny oraz Polityki Senioralnej).

¹⁷⁴ Umowy: 88/IR/2024 z 11 grudnia 2024 r. zawarta na wykonanie obsługi rachunkowo-księgowej w 2024 r. Rejonowego Związku Spółek Wodnych w Myśliborzu w likwidacji (2 848 zł); 2/P/2024 z 30 lipca 2024 r. oraz 1/P/2024 z 1 sierpnia 2024 r. zawarte na wykonanie recenzji porad udzielonych w ramach świadczenia nieodpłatnego poradnictwa (odpowiednio: 600 zł i 400 zł); 9/OK/2024 z 2 kwietnia 2024 r.; 14/OK/2024 z 12 czerwca 2024 r. oraz 16/OK/2024 z 28 czerwca 2024 r.

¹⁷⁵ Umowy: 8/IR/2024 z 11 grudnia 2024 r. oraz 49/L/2024 z 8 marca 2024 r. (433 zł) dotycząca weryfikacji i aktualizacji przedmiaru robót oraz kosztorysu inwestorskiego w zakresie hydroizolacji i docieplenia ścian piwnicy budynku ZUW wzdłuż elewacji przy ul. Jarowita.

¹⁷⁶ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2024 r. poz. 1061, ze zm.); dalej: k.c.

zabezpieczenia przed niewłaściwą realizacją zadania przez jego wykonawcę, w tym zasad stosowania kar umownych lub sposobu odstąpienia od umowy.

6. Nierzetelnie rozliczono czas pracy pracownika zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy w Wydziale Ratownictwa Medycznego Powiadamiania Ratunkowego ZUW, powołanego w 2024 r. w skład Wojewódzkiej Komisji Lekarskiej¹⁷⁷. W toku kontroli ustalono, że w okresie od lutego do lipca 2024 r. odbyło się 12 posiedzeń Komisji¹⁷⁸. Zgodnie z ewidencją czasu pracy w dniach, w których odbywały się posiedzenia Komisji¹⁷⁹, odnotowano prywatne wyjścia pracownika z pracy. We wskazanych miesiącach pracownik nie wykonał (narastająco) 09:40:22¹⁸⁰ godzin (narastająco w stosunku do plany pracy).

(akta kontroli str. 805-815)

Dyrektor Generalna wyjaśniła, że: (...) *wyjście prywatne w celu udziału w posiedzeniach Komisji bez konieczności odpracowania czasu nieobecności odbywało się na podstawie ustnej zgody dyrektora Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego. Po uzyskaniu informacji o tej sytuacji podjęłam decyzję o zobowiązaniu (...) do niezwłocznego odpracowania ww. wyjść prywatnych związanych z pracą w Komisji. Jednocześnie, przypomniałam kierownikom komórek organizacyjnych, że (...) zgoda na zwolnienie od pracy bez konieczności odpracowania, powinna zostać odpowiednio udokumentowana.*

(akta kontroli str. 794-795, 796-798)

7. Postępowanie o zamówienie publiczne na dostawę fabrycznie nowego namiotu stelażowego na potrzeby doposażenia magazynu przeprowadzonego w trybie zaproszenia do złożenia oferty przeprowadzono z naruszeniem § 6 ust. 2 pkt 9 lit. b, § 8 ust. 3 oraz § 9 ust. 6 regulaminu ZP w ZUW, tj.:

7.1) Nie udokumentowano ustalenia szacunkowego kosztu wydatku, który został określony we wniosku o realizację zamówienia nr 32/BZK/2024 w wysokości 150 tys. zł. Wniosek sporządzono 29 lutego 2024 r., a opinia Głównego Księgowego została naniesiona 7 marca 2024 r. Z treści notatki służbowej z wyboru wykonawcy sporządzonej 22 kwietnia 2024 r. wynikało, że wartość zamówienia została określona na podstawie badania rynku producentów namiotów w Polsce w marcu 2024 r. Do dokumentacji z przeprowadzonego postępowania dołączono wstępną ofertę cenową od potencjalnego Wykonawcy sporządzoną 14 marca 2024 r.

(akta kontroli str. 557-580, 582, 702-704)

Dyrektor Generalna wyjaśniła, że: (...) *Wniosek o realizację zamówienia z dnia 29 lutego 2024 r. został sporządzony na podstawie wcześniejszych rozeznaczonych ofert oraz analiz przeprowadzonych w poprzednich latach dotyczących podobnych zakupów. Równocześnie, ze względu na zmieniające się warunki rynkowe, w marcu 2024 r. pozyskano ofertę wstępną od potencjalnego wykonawcy w celu potwierdzenia prawidłowości przyjętej wyceny.*

(akta kontroli str. 539-540, 541-543)

7.2) Odrzucono ofertę cenową złożoną 16 kwietnia 2024 r. przez L(...), która spełniała wszystkie minimalne wymagania techniczne specyfikacji technicznej

¹⁷⁷ Zarządzenie Nr 2/2024 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 16 stycznia 2024 r., dalej: Komisja.

¹⁷⁸ 29 luty 2024 r. – trzy posiedzenia; 21 marca 2024 r. – dwa; 18 kwietnia 2024 r. – dwa; 9 maja 2024 r. – dwa; 6 czerwca 2024 r. – dwa i 4 lipca 2024 r. – jedno posiedzenie Komisji.

¹⁷⁹ Z wyłączeniem 18 kwietnia 2024 r.

¹⁸⁰ Luty – plan 136:00:00/wykonanie 134:46:56; marzec – plan 168:00:00/wykonanie 165:19:39; kwiecień plan 168:00:00/wykonanie 168:26:44; maj 136:00:00/wykonanie 12:03:33; czerwiec – 80:00:00/wykonanie 78:26:44; lipiec – plan 160:00:00/wykonanie 159:16:02.

będącej integralną częścią zaproszenia do złożenia oferty z 11 kwietnia 2024 r. Jedynym kryterium wyboru najkorzystniejszej oferty była cena (100%)¹⁸¹.

(akta kontroli str. 686-704)

Dyrektor Generalna wyjaśniła, że: *Oferta (...) została odrzucona ze względu na istotne ryzyko realizacji zamówienia (...). Zamawiający podjął decyzję o unieważnieniu postępowania, aby uniknąć ryzyka nabycia namiotu niewiadomego pochodzenia.*

(akta kontroli str. 539-540, 541-543)

7.3) Wybrano ofertę cenową złożoną 12 czerwca 2024 r. przez S(...), w sytuacji gdy oferta ta nie spełniała wszystkich minimalnych wymagań technicznych specyfikacji technicznej (będącej integralną częścią zaproszenia do złożenia oferty z 27 maja 2024 r.), tj. wymagania dotyczącego wytrzymałości na zarysowania stelażu i przęseł (pkt 10 specyfikacji).

(akta kontroli str. 667-685)

Dyrektor Generalna wyjaśniła, że: (...) *niezgodność dotyczyła jedynie parametru odporności na zarysowania stelaża, który uznano za nieistotny dla funkcjonalności namiotu. (...) Zmiana w zakresie wymagań dotyczących parametrów określonych w pkt 10 specyfikacji technicznej była uzasadniona i miała na celu dostosowanie wymagań do realiów rynkowych, bez wpływu na funkcjonalność zamawianego namiotu. (...)*

(akta kontroli str. 539-540, 541-543)

7.4) W obu zaproszeniach do składania ofert¹⁸² zamieszczonych na stronie Urzędu oraz dołączonych w załącznikach nr 1 (wzorach oferty cenowej), w odmienny sposób wskazano okres związania Wykonawcy ofertą. W zaproszeniach związanie Wykonawcy ofertą określono na 30 dni, a bieg terminu związania ofertą miał się rozpoczynać wraz z upływem terminu składania ofert¹⁸³. Oba załączniki do zaproszenia - oferty cenowe zawierały zapis: *Oświadczamy, że uważamy się za związanych niniejszą ofertą przez czas wskazany w zaproszeniu do złożenia oferty, tj. przez okres 14 dni uwzględniając, że termin składania ofert jest pierwszym dniem biegu terminu.* Zgodnie z załącznikiem nr 4 do regulaminu ZP w ZUW (pkt 5), termin związania ofertą rozpoczyna bieg od dnia następnego (nie uwzględnia się w nim dnia składania ofert).

(akta kontroli str. 581, 674, 680-682, 691, 696-698)

Dyrektor Generalna wyjaśniła, że: *Rozbieżność wynikała z błędu edytorskiego i niedopatrzenia osoby przygotowującej dokumenty. W zaproszeniu wskazano 30 dni, natomiast w załączniku błędnie zapisano 14 dni. Nie miało to wpływu na wynik postępowania, ponieważ wykonawca zaakceptował warunki i podpisał umowę.(...)*

(akta kontroli str. 539-540, 541-543)

Jak stanowi § 6 ust. 2 pkt 9 lit. b regulaminu ZP w ZUW, do obowiązków dyrektorów Wydziałów/Biur należy w szczególności współdziałanie z Dyrektorem Biura Logistyki i Zamówień Publicznych¹⁸⁴ w zakresie przygotowania procedury udzielenia zamówienia publicznego, w tym w szczególności przedkładanie w formie pisemnej do akceptacji Dyrektorem BLiZP pod względem zgodności

¹⁸¹ Zgodnie z pkt 5 ww. zaproszenia.

¹⁸² Zaproszenie do złożenia oferty z 8 kwietnia 2024 r. – pkt 6 ppkt 1 i zaproszenie do złożenia oferty cenowej z 27 maja 2024 r. – pkt 6 ppkt 2.

¹⁸³ Odpowiednio: 19 kwietnia 2024 r. i 14 czerwca 2024 r.

¹⁸⁴ Dalej: BLiZP.

z przepisami Prawa zamówień publicznych przyjętego sposobu (metody) oszacowania wartości zamówienia.

W myśl § 8 ust. 3 regulaminu ZP w ZUW, przy udzielaniu zamówienia należy przestrzegać zasad zachowania uczciwej konkurencji, równego traktowania Wykonawców, przejrzystości i proporcjonalności, a także racjonalnego gospodarowania środkami publicznymi, w tym zasady wydatkowania środków publicznych w sposób celowy, oszczędny oraz umożliwiający terminową realizację zadań, a także zasady optymalnego doboru metod i środków w celu uzyskania najlepszych efektów z danych nakładów. Ponadto obowiązkiem BLiZP jest bezstronne, obiektywne, staranne rozeznanie, zakwalifikowanie oraz przygotowanie i przeprowadzenie postępowania o dokonanie zakupu usługi, dostawy lub roboty budowlanej (§ 9 ust. 6).

Według § 9 ust. 6 regulaminu ZP w ZUW, obowiązkiem Dyrektora BLiZP jest bezstronne, obiektywne, staranne rozeznanie, zakwalifikowanie oraz przygotowanie i przeprowadzenie postępowania o dokonania zakupu usługi, dostawy lub roboty budowlanej.

(akta kontroli str. 557-580, 582)

8. Nierzetelnie zrealizowano zadania dotyczące opisu merytorycznego pięciu faktur (z sześciu badanych, objętych kontrolą merytoryczną Wydziału IRiRR), w przypadku których stwierdzono brak pełnego zakresu informacji wymaganych załącznikiem nr 14 do regulaminu ZP w ZUW, tj. pkt 1 ww. załącznika, w którym jest zapisane czego dotyczyła dostawa/usługa/robota budowlana; pkt 3 – dotyczącego daty zawarcia umowy oraz pkt 6 – tryb udzielonego zamówienia Pzp.

(akta kontroli str. 557-580, 582)

Dyrektor Generalna wyjaśniła m.in., że w przypadku trzech dokumentów¹⁸⁵ dotyczących wydatków wyłączonych z Pzp, w opisie faktur podawano numer umowy (...) *Ze względu na identyfikację umowy w rejestrze umów, pominięto datę ich zawarcia, jako element mało istotny podczas ich wyszukiwania.* W odniesieniu do dwóch dokumentów¹⁸⁶, (...) *Z treści faktur oraz z dołączonych protokołów odbioru, jednoznacznie wynika co jest przedmiotem dostawy (...).* W tej sytuacji zamieszczanie tych informacji wydaje się zbędne. (...).

(akta kontroli str. 478-479, 482-483, 557-580, 582, 758-778)

2.2 Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu faktycznego

W 2024 r. wydatki budżetu środków europejskich w części 85/32 zostały zrealizowane w kwocie 2 771,9 tys. zł (100% planu po zmianach¹⁸⁷ oraz o 82,3% mniej od środków zaplanowanych w ustawie budżetowej¹⁸⁸). Środki wydatkowano głównie na tworzenie i funkcjonowanie nowych miejsc opieki realizowanych w ramach programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Maluch+2022-2029”¹⁸⁹, w projekcie „Opieka nad dziećmi do lat 3 MALUCH+” (2 625,4 tys. zł)¹⁹⁰. Ponadto w ZUW (dysponent III stopnia), wydatkowano kwotę 146,5 tys. zł na sfinansowanie kosztów wynagrodzeń osobowych pracowników ZUW (głównie dodatków zadaniowych wraz

¹⁸⁵ Dowody: B-2956039, B-2973965, B-2995956.

¹⁸⁶ B-2993835, B-2997965.

¹⁸⁷ Planu wydatków budżetu środków europejskich w części 85/32 w 2024 r. nie zwiększano środkami z rezerw celowych.

¹⁸⁸ W kwocie 15 652,0 tys. zł.

¹⁸⁹ W części finansowanej z programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027.

¹⁹⁰ FERS.02.01-IP.06-0001/23.

z pochodnymi)¹⁹¹. Badanie całości wydatków budżetu środków europejskich poniesionych przez ZUW wykazało m.in., że były one niezbędne do realizacji projektów i wydatkowano je zgodnie z przeznaczeniem.

(akta kontroli str. 18, 116, 117, 225-230, 308-309, 310-311, 1681-1694)

Wojewoda wyjaśnił m.in., że główną przyczyną niewykorzystania środków zaplanowanych w ustawie budżetowej były rezygnacje lub niepełne wykorzystanie środków na funkcjonowanie nowych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 przez Ostatecznych Odbiorców Wsparcia, a także wydłużenie przez nich terminów umów, w tym skutkujące przesunięciem ich realizacji na kolejny rok.

(akta kontroli str. 270, 271, 288, 295-296)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności skontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2024 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków. Środki z rezerw celowych budżetu państwa były wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem. Dotacje celowe przekazywane były w terminach i kwotach umożliwiających osiągnięcie przez dotowanych zakładanych celów. Wydatków dokonywano z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, określonymi w ufp, oraz w granicach kwot planowanych. Realizacja wydatków pozwoliła na osiągnięcie zakładanych efektów rzeczowych. Stwierdzone nieprawidłowości nie wpłynęły na obniżenie oceny pozytywnej, z uwagi na ich niską istotność w odniesieniu do całości wydatków zrealizowanych w części 85/32. Dotyczyły one m.in. zwłoki w podjęciu decyzji o blokadach planowanych wydatków budżetowych lub korekty decyzji zwiększającej budżet środków krajowych w części 85/32; nieprawidłowego ustalenia kwoty dotacji dla powiatów na mieszkańców przyjętych lub skierowanych do DPS, a także przyjęcia i rozliczenia sprawozdań wykorzystania dotacji przeznaczonej na wypłatę bonu energetycznego za rok 2024 (i ich korekt) z 39 gmin, które zostały podpisane przez osoby nieuprawnione.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych/łącznych sprawozdań za 2024 r. przez dysponenta części 85/32 i sprawozdań jednostkowych Urzędu:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy WPR),

¹⁹¹ Z tego 115,1 tys. zł w dziale 855 ramach projektu FERS.02.01-IP.06-0001/23 oraz 31,4 tys. zł w dziale 750 w ramach projektu "Profesjonalne wsparcie w zakresie wdrażania przepisów ustawy o ekonomii społecznej" o numerze FERS.04.13-IP.06-004/23 (Spójność społeczna i zdrowie).

- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach,
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdanie za IV kwartał 2024 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 85/32 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych dysponenta części 85/32 oraz ZUW były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli str. 831-839, 840-870, 871-893)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności skontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe, o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji za IV kwartał 2024 r., a także o zatrudnieniu i wynagrodzeniach. Sprawozdania sporządzono terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, a dane w nich zawarte odpowiadały zapisom ewidencji księgowej.

OBSZAR

V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Podejmowanie decyzji o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych lub zmierzających do korekty decyzji zwiększających wydatki budżetowe, niezwłocznie po wystąpieniu okoliczności uzasadniających ich podjęcie oraz w terminach umożliwiających wykorzystanie zwolnionych środków finansowych.
2. Zapewnienie wywiązywania się przez gminy otrzymujące dotacje na wypłatę bonu energetycznego, z obowiązku składania sprawozdań przez osoby do tego uprawnione.
3. Uwzględnianie w średniej miesięcznej kwocie dotacji na prowadzenie DPS dla województwa zachodniopomorskiego, średnich miesięcznych kosztów utrzymania ogłaszanych przez starostów.
4. Zawieranie w umowach postanowień zabezpieczających interes ZUW.
5. Wzmocnienie nadzoru nad rozliczaniem czasu pracy pracowników, realizujących dodatkowe zadania poza zakresem obowiązków wynikającym z zatrudnienia w ZUW.
6. Dokonywanie wydatków w ramach wewnętrznej procedury udzielania zamówień publicznych, z zachowaniem zasad starannego przygotowania i przeprowadzenia postępowania, a także właściwego sporządzania wymaganej dokumentacji.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie¹⁹² umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, 14 kwietnia 2025 r.

Kontrolerzy

Jarosław Staniszewski
doradca prawny

Adam Borowski
doradca techniczny

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Dyrektor
z up.
Bogusław Wójcik
p.o. Wicedyrektor
Delegatury

.....
/podpisano elektronicznie/

.....
/podpisano elektronicznie/

.....
/podpisano elektronicznie/

Aleksandra Młynek
starszy inspektor k.p.

.....
/podpisano elektronicznie/

¹⁹² Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub przy wykorzystaniu publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego na adres do doręczeń elektronicznych NIK. W przypadku zaś doręczania przesyłki listowej z zastrzeżeniami przez operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia.